

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΙΚΟΣ

1. Σπουδές

Είμαι απόφοιτος του Τμήματος Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Θεσσαλονίκης (1980).

Από το 1980 ως το 1983 παρακολούθησα το μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών στην Παιδαγωγική, Ψυχολογία και Φιλοσοφία της Επιστήμης της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ., με ειδίκευση στη Σχολική Παιδαγωγική. Τη μεταπτυχιακή εργασία μου επέπτευσε ο καθηγητής της Παιδαγωγικής κ. Παναγιώτης Ξωχέλλης.

Τον Οκτώβριο του 1984 συνέχισα τις μεταπτυχιακές μου σπουδές στην Παιδαγωγική, Ψυχολογία και Κλασική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο του Φράϊμπουργκ της Γερμανίας, όπου το 1989 απέκτησα το διδακτορικό μου δίπλωμα, με ειδίκευση στη Σχολική Παιδαγωγική. Τη διδακτορική διατριβή μου επέπτευσε ο καθηγητής Παιδαγωγικής κ. Gunther Eigler.

Από τον Οκτώβριο μέχρι το Δεκέμβριο του 1982 υπήρξα υπότροφος της DAAD (Γερμανικό ίδρυμα ακαδημαϊκών υποτροφιών) για την εκμάθηση της γερμανικής γλώσσας στο Goethe Institut του Staufen της Γερμανίας.

2. Διδακτικό – Εκπαιδευτικό έργο

Κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου στο Α.Π.Θ. εργάσθηκα για δύο εξάμηνα (εαρινό εξάμηνο 1980/81 και χειμερινό εξάμηνο 1983/4) ως αναπληρωτής καθηγητής σε Λύκεια της Θεσσαλονίκης, όπου δίδαξα μαθήματα της ειδικότητας του Φιλολόγου. Παράλληλα εργάσθηκα για δύο σχολικά έτη και σε φροντιστήριο προετοιμασίας υποψηφίων για τα Α.Ε.Ι., όπως και σε Μεταλυκειακό Κέντρο προετοιμασίας υποψηφίων, όπου επίσης δίδαξα μαθήματα της ειδικότητας του Φιλολόγου.

Κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών σπουδών μου στη Γερμανία εργάσθηκα ως επιστημονικός συνεργάτης στο Ινστιτούτο Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου του Φράϊμπουργκ, από το 1986 μέχρι το 1989. Στα καθήκοντά μου συγκαταλλεγόταν η οργάνωση φροντιστηρίων της Πρώτης Έδρας Παιδαγωγικής και η παρουσίαση ενός επιμέρους αντικειμένου ή εφαρμογών από το γενικότερο κύκλο θεμάτων, που προσέφερε για το ανάλογο εξάμηνο η έδρα. Παράλληλα εκτελούσα εποπτεία και βιβλιοθηκονομικές εργασίες στο σπουδαστήριο Παιδαγωγικής και Φιλοσοφίας.

Το ίδιο διάστημα (1986/1989) εργάσθηκα ως ελεύθερος συνεργάτης για την Νέα Ελληνική Γλώσσα στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο του Φράϊμπουργκ, όπου δίδαξα την ελληνική γλώσσα σε τμήματα ενηλίκων.

2.1 Διδασκαλία σε προπτυχιακό επίπεδο

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1991/92 μέχρι και το 1997/98 εργάσθηκα ως Λέκτορας αρχικά και στη συνέχεια ως Επίκουρος Καθηγητής για το γνωστικό αντικείμενο «Σχολική Παιδαγωγική» στο Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας του Α.Π.Θ.. Δίδαξα τα εξής μαθήματα: «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική», «Σχολική Παιδαγωγική», «Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας», «Μικροηλεκτρονική και Παιδαγωγική Επιστήμη» και «Σκέψη και Γραπτός Λόγος». Επίσης επόπτευα την τρίτη και τέταρτη φάση της «Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης».

Από το ακαδημαϊκό έτος 1998/99 μέχρι το τέλος του 2004 υπηρέτησα ως Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. για το γνωστικό αντικείμενο «Σχολική Παιδαγωγική». Αρχικά δίδαξα τα μαθήματα «Παιδαγωγική της Διδασκαλίας», «Διδακτική Μεθοδολογία Ι και ΙΙ», «Διδασκαλία – Εφαρμογές» και μετά την αναμόρφωση του Οδηγού Σπουδών «Θεμελιώδη ζητήματα των Επιστημών της Αγωγής», «Προγράμματα και οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας», «Προσέγγιση των κοινωνικών σχέσεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον» και «Κοινωνικές σχέσεις και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες». Επίσης δίδαξα την «Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι και ΙΙ», μάθημα του Γ΄ και Δ΄ εξαμήνου σπουδών, το οποίο χρησίμευε ως θεωρητικό υπόβαθρο για την Πρακτική Άσκηση, στην οποία ήμουν υπεύθυνος για την πρώτη φάση.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2004/05 υπηρέτησα αρχικά ως αναπληρωτής καθηγητής και από το 2011/12 υπηρετώ ως καθηγητής στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. στο γνωστικό αντικείμενο «Σχολική Παιδαγωγική και Νέες Τεχνολογίες». Διδάσκω το υποχρεωτικό μάθημα κορμού «Σχολική Παιδαγωγική Ι: Η παιδαγωγική σχέση: αλληλεπίδραση και επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητή» και τα μαθήματα κατεύθυνσης «Η σχολική τάξη ως ομάδα συνομηλίκων και η κοινωνικοπαιδαγωγική εργασία του εκπαιδευτικού», «Παιδαγωγικοί προβληματισμοί από την εισαγωγή των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην εκπαίδευση» και «Διδακτικές εφαρμογές των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών».

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2012/13 και 2013/14 δίδαξα το μάθημα κορμού «Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης» σε συνεργασία με τις συναδέλφους κκ Ε. Χοντολίδου και Ν. Κεσίδου.

2.2 Διδασκαλία με ανάθεση

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1991/92 και 1995/96 δίδαξα, με ανάθεση από τον Τομέα Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ., το μάθημα «Μεθοδολογία Παιδαγωγικής Έρευνας» και κατά το ακαδημαϊκό έτος 1993/94 «Μικροηλεκτρονική και Παιδαγωγική Επιστήμη».

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1995/96 μέχρι 1997/98 δίδαξα με ανάθεση από το Τμήμα Νηπιαγωγών Φλώρινας το μάθημα «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική».

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1998/99 μέχρι το 2000/2001 δίδαξα με ανάθεση από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. το μάθημα «Εισαγωγή στην Παιδαγωγική».

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2003/04 μέχρι 2005/06 δίδαξα με ανάθεση από την Ειδική Παιδαγωγική Ακαδημία Θεσσαλονίκης (ΕΠΑΘ), το μάθημα «Γενική Παιδαγωγική».

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2006/07 και 20010/11 δίδαξα με ανάθεση από το Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. το μάθημα «Παιδαγωγικά».

2.3 Διδασκαλία σε μεταπτυχιακό επίπεδο

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1996/97 και 1997/98 δίδαξα στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας θέματα σχετικά με την εφαρμογή της Νέας Τεχνολογίας στην εκπαίδευση, όπως «Παιδαγωγικά ζητήματα που θέτει η Νέα Τεχνολογία» και «Ηλεκτρονική επεξεργασία του λόγου». Ανέλαβα ως κύριος επόπτης δύο και ως μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής τρεις διπλωματικές εργασίες. Ενώ υπήρξα και μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής σε πέντε διδακτορικές διατριβές.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1999/2000 μέχρι το 2004/05 δίδαξα στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. τα μαθήματα «Κοινωνικές διαστάσεις της εκπαίδευσης» και «Σχεδιασμός Προγραμμάτων για την πρώτη παιδική ηλικία», ενώ από το έτος 2002/03 και το μάθημα «Εκπαιδευτικές διαδικασίες μετάβασης από το Νηπιαγωγείο στο Δημοτικό» σε συνεργασία με τη Δρ Κ. Βруνιώτη. Ανέλαβα τρεις διπλωματικές εργασίες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ως κύριος επόπτης και συμμετείχα σε τέσσερις παραπέρα ως μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Επίσης επόπτευσα την εκπόνηση μιας διδακτορικής διατριβής και συμμετείχα ως μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής σε τέσσερις παραπέρα διατριβές.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2005/06 έως και 2012/13 δίδαξα στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τομέα Παιδαγωγικής, στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής που υπηρετώ, τα μαθήματα ειδίκευσης «Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών ως εργαλείο της νόησης» και «Οι εφαρμογές του εκπαιδευτικού λογισμικού και η αξιολόγησή τους». Για τρία ακαδημαϊκά έτη δίδαξα επίσης το μάθημα κορμού «Ανάπτυξη και Αξιολόγηση Προγραμμάτων Σπουδών» σε συνεργασία με τον κ. Κ. Μπονίδη. Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2016/17, 2017/18, 2019/20 και 2020/2021 δίδαξα στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Παιδαγωγική Επιστήμη» του Τομέα Παιδαγωγικής, στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής το μάθημα «Οι Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνίας ως γνωστικό εργαλείο» και επόπτευσα την Πρακτική Άσκηση φοιτητών του γνωστικού πεδίου «Παιδαγωγική του Σχολείου». Έχω εποπτεύσει ένδεκα μεταπτυχιακές διατριβές ως κύριος επόπτης, ενώ υπήρξα μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής σε δέκα παραπέρα μεταπτυχιακές διατριβές. Επίσης επόπτευσα πέντε διδακτορικές διατριβές ως κύριος επόπτης, ενώ υπήρξα μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής σε δώδεκα παραπέρα διδακτορικές διατριβές. Για την ώρα εποπτεύω ως κύριος επιβλέπων πέντε διδακτορικές

διατριβές που βρίσκονται υπό εκπόνηση και είμαι μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής σε εννέα.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008/09 έως και το 2012/13 συμμετείχα επίσης ως διδάσκων και ως συντονιστής κατεύθυνσης στο Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης: Ένα σχολείο για όλους», που προσφέρθηκε από το Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. και το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Ορίστηκε από την Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης συντονιστής της κατεύθυνσης «Ψυχοπαιδαγωγικές συνιστώσες της πολυπολιτισμικότητας». Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2008/09 και 2009/10 δίδαξα το μάθημα κορμού «Ο ρόλος της συνεργατικής μάθησης και η διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης». Από το 2008/09 έως και το 2012/13 το μάθημα κατεύθυνσης «Θέματα αλληλεπίδρασης παιδιών γλωσσικών-πολιτισμικών μειονοτήτων».

Από το ακαδημαϊκό έτος 2014/15 έως το 2017/18 συνέχισα τη συνεργασία ως διδάσκων στο παραπάνω μεταπτυχιακό, το οποίο μετατράπηκε σε διατμηματικό με τη σύμπραξη του Τμήματος Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. Δίδαξα το μάθημα «Θέματα αλληλεπίδρασης παιδιών γλωσσικών πολιτισμικών μειονοτήτων» της κατεύθυνσης «Ψυχοπαιδαγωγικές συνιστώσες της πολυπολιτισμικότητας». Επίσης επόπτευα την Πρακτική Άσκηση των μεταπτυχιακών φοιτητών της κατεύθυνσης «Ψυχοπαιδαγωγικές συνιστώσες της πολυπολιτισμικότητας». Έχω εποπτεύσει την εκπόνηση επτά μεταπτυχιακών διατριβών ως κύριος επόπτης, ενώ υπήρξα μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής σε παραπέρα εννέα μεταπτυχιακές και μία διδακτορική διατριβή, που εντασσόταν στο Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2014/15 έως και σήμερα διδάσκω στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στην κατεύθυνση «Διδασκαλία της Νέας Ελληνικής» το μάθημα κορμού «Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας: δεδομένα από έρευνες στη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής». Επέβλεψα δεκατέσσερις μεταπτυχιακές διατριβές ως κύριος επόπτης και σε ένδεκα παραπέρα ήμουν μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2015/16 έως και σήμερα διδάσκω στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Εφαρμογές ΤΠΕ στην Εκπαίδευση και στη Δια Βίου Μάθηση» το μάθημα κατεύθυνσης «Σύγχρονα Ψηφιακά Περιβάλλοντα και οι Εκπαιδευτικές τους Χρήσεις». Έχω εποπτεύσει οκτώ μεταπτυχιακές διατριβές ως κύριος επόπτης και σε οκτώ παραπέρα ήμουν μέλος της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2017/18 διδάσκω στο Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Γλώσσες, Επικοινωνία και Διοίκηση Υπηρεσιών Εκπαίδευσης στο Σύγχρονο Κοινωνικό, Οικονομικό και Τεχνολογικό Περιβάλλον» το μάθημα «Θέματα παιδαγωγικής αλληλεπίδρασης και διαχείριση τάξης». Στο ΔΠΜΣ επισπεύδον είναι το Τμήμα Γαλλικής Φιλολογίας και συνεργαζόμενα τα Τμήματα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Γερμανικής Φιλολογίας κα Οικονομικών Επιστημών του Α.Π.Θ.

2.4 Διδασκαλία σε μετεκπαίδευση και επιμόρφωση

Από το ακαδημαϊκό έτος 1992/93 μέχρι το 1995/96 δίδαξα στο 1^ο Περιφερειακό Επιμορφωτικό Κέντρο (Π.Ε.Κ) Θεσσαλονίκης και κατά το ακαδημαϊκό έτος 1995/96 στο Π.Ε.Κ. Κοζάνης μαθήματα Σχολικής Παιδαγωγικής στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1996/1997 και 1997/1998 δίδαξα στο ΕΠΕΑΕΚ για την Εξομοίωση των πτυχίων δασκάλων διετούς φοιτήσεως του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας (Α.Π.Θ.), με επιστημονικό υπεύθυνο τον αναπληρωτή καθηγητή κ. Δ. Μπέσσα, το μάθημα «Μικροηλεκτρονική και Παιδαγωγική Επιστήμη» στη Φλώρινα, στην Κοζάνη και στο Αμύνταιο.

Από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Ιούνιο του 1998 συμμετείχα στο πρόγραμμα «Εξομοίωσης των Πτυχίων Νηπιαγωγών της Κύπρου», το οποίο υλοποιήθηκε από το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών Α.Π.Θ. και επιστημονική υπεύθυνο την καθηγήτρια κ. Μ. Τζουριάδου. Δίδαξα «Θέματα Σχολικής Παιδαγωγικής».

Από το ακαδημαϊκό έτος 1999/2000 μέχρι και το 2007/08 δίδαξα ανελλιπώς στο Διδασκαλείο Νηπιαγωγών (διετής μετεκπαίδευση εκπαιδευτικών Προσχολικής Αγωγής) του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του Α.Π.Θ. το μάθημα «Αλληλεπίδραση και επικοινωνία νηπιαγωγού - νηπίου» και έχω εποπτεύσει συνολικά εννέα διπλωματικές εργασίες, που προβλέπονται για την απόκτηση του διπλώματος μετεκπαίδευσης.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1999/2000 δίδαξα ως επιμορφωτής σε Ε.Π.Ε.Α.ΕΚ. με θέμα την «Επιμόρφωση καθηγητών της μέσης εκπαίδευσης στον σχολικό επαγγελματικό προσανατολισμό» και επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Ν. Τερζή, τη θεματική: «Η οικογένεια και η επίδρασή της στις επαγγελματικές επιλογές των μαθητών».

Από το ακαδημαϊκό έτος 1999/2000 μέχρι το 2003/04 συμμετείχα στο ΕΠΕΑΕΚ για την Εξομοίωση των πτυχίων των Νηπιαγωγών διετούς φοιτήσεως, το οποίο υλοποιήθηκε στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Α.Π.Θ.), με επιστημονική υπεύθυνο την καθηγήτρια κ. Μ. Τζουριάδου. Δίδαξα τα αντικείμενα «Σχολική Παιδαγωγική: Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές Σχέσεις στην Τάξη του Νηπιαγωγείου» και «Παιδαγωγική Έρευνα: η προβληματική της εισαγωγής της Νέας Τεχνολογίας στην Προσχολική Εκπαίδευση».

Κατά το εαρινό εξάμηνο 2000 – 2001 συμμετείχα στο ΕΠΕΑΕΚ με θέμα την «Επιμόρφωση Επιμορφωτών της Σχολής του ΟΤΕ» προκειμένου να εξασφαλίσει την ευρωπαϊκή πιστοποίησή της. Επιστημονικός υπεύθυνος ήταν ο καθηγητής του πανεπιστημίου Αθηνών κ. Α. Ρήγας και δίδαξα τις θεματικές «Ιδιαιτερότητες της Μάθησης Ενηλίκων» και «Εποπτικά Μέσα Διδασκαλίας».

Κατά το Σεπτέμβριο του 2000 δίδαξα στην Εισαγωγική Επιμόρφωση νεοδιορισζομένων δασκάλων και καθηγητών του 1^{ου} ΠΕΚ Θεσσαλονίκης, τα μαθήματα «Αλληλεπίδραση και

Κοινωνικές Σχέσεις στη Σχολική Τάξη» και «Σφάλματα κατά την Αξιολόγηση της Επίδοσης του Μαθητή».

Στο ίδιο ΠΕΚ λειτούργησα ως αξιολογητής επιμορφωτικών προγραμμάτων για το σχολικό έτος 2000 – 2001.

Κατά τον Οκτώβριο του 2002 δίδαξα στην Εισαγωγική Επιμόρφωση νεοδιορισζομένων δασκάλων και καθηγητών του 1^{ου} ΠΕΚ Θεσσαλονίκης, τα μαθήματα «Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές Σχέσεις στη Σχολική Τάξη» και «Παιδαγωγικές Θέσεις για την Εισαγωγή της Νέας Τεχνολογίας στη Γενική Εκπαίδευση».

Κατά το Νοέμβριο του 2003 δίδαξα στην Εισαγωγική Επιμόρφωση νεοδιορισζομένων δασκάλων και καθηγητών του 1^{ου} ΠΕΚ Θεσσαλονίκης, το μάθημα «Σχεδιασμός Αναλυτικού Προγράμματος: η μετατροπή των γενικόλογων σκοπών και στόχων σε στόχους διδασκαλίας και μάθησης».

Από το ακαδημαϊκό έτος 2004/05 διδάσκω ανελλιπώς στο 2^ο ΠΕΚ Θεσσαλονίκης στην Εισαγωγική Επιμόρφωση νεοδιορισζομένων δασκάλων και καθηγητών τη θεματική «Υποκειμενικοί παράγοντες κατά την αξιολόγηση του μαθητή» και «Ιδιαιτερότητες του μαθητικού πληθυσμού».

2005/2006 και 2006/2007: Διδασκαλία της θεματικής «Σχέσεις συνομηλίκων» στο Πρόγραμμα Εξειδίκευσης «Ειδικά Θέματα Εκπαιδευτικής και Γνωστικής Ψυχολογίας» με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Δ. Γουδήρα του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Φεβρουάριος 2006, Α.Π.Θ.: «Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών Ιατρικής του Α.Π.Θ.», με επόπτη τον καθηγητή κ. Α. Μάνθο. Διδασκαλία της θεματικής: «Αλληλεπίδραση και επικοινωνία στην αίθουσα διδασκαλίας».

Απρίλιος 2006: διδασκαλία της θεματικής «Ο ρόλος του διευθυντή στη βελτίωση των κοινωνικών σχέσεων στο σχολείο» στο Πρόγραμμα Εξειδίκευσης «Διοίκηση Εκπαιδευτικών Οργανισμών και Καινοτομίες» με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ.

Νοέμβριος 2006: στο πλαίσιο του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. με θέμα «Εισαγωγική επιμόρφωση νεοδιοριστων εκπαιδευτικών» με επιστημονική υπεύθυνη την Αντιπρόεδρο του Π. Ι. κ. Ε. Μπότσαρη, δίδαξα τις θεματικές «Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες που επηρεάζουν την αξιολόγηση του μαθητή» και «Αντιμετώπιση προβλημάτων στην αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού – μαθητή».

Νοέμβριος 2006, Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ.: στο πλαίσιο του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. II με θέμα «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο)» με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ, δίδαξα στο επιμορφωτικό σεμινάριο εκπαιδευτικών με τίτλο «Ενισχύοντας την κοινωνική ένταξη των μαθητών με διαφορετική πολιτισμική προέλευση» τη θεματική «Εκπαιδευτικός και κοινωνικές σχέσεις μεταξύ γηγενών και παλιννοστούντων ή αλλοδαπών μαθητών».

Νοέμβριος 2006 – Φεβρουάριος 2007: Ειδικός συντονιστής του 2^{ου} ΠΕΚ Θεσσαλονίκης, στο Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.ΙΙ με θέμα «Ταχύρρυθμα επιμορφωτικά προγράμματα στη διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης» με επιστημονική υπεύθυνη την Αντιπρόεδρο του Π. Ι. κ. Ε. Μπότσαρη. Ως επιμορφωτής δίδαξα στη Θεσσαλονίκη και στις Σέρρες τις ενότητες «Αντιμετώπιση προβλημάτων στην αλληλεπίδραση εκπαιδευτικού – μαθητή» και «Αντιμετώπιση προβλημάτων κοινωνικών σχέσεων μεταξύ συνομηλίκων στη σχολική τάξη».

Δεκέμβριος 2006, Αθήνα. Επιμορφωτική ημερίδα με θέμα «Η διεύθυνση του σχολείου σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον» στο πλαίσιο του έργου «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ΕΠΠΑΣ)», με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ. Εισήγηση με θέμα «Ο ρόλος του Διευθυντή στη διαμόρφωση διαπολιτισμικής κουλτούρας στο σχολείο».

Ιανουάριος 2007, Κιλκίς: Επιμορφωτικό σεμινάριο «Ανάπτυξη κινήτρων και διαχείριση συγκρούσεων στο σχολείο» στο πλαίσιο του ΕΠΠΑΣ «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο)» με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ, δίδαξα τη θεματική «Κλίμα ανθρωπίνων σχέσεων στο σύγχρονο σχολείο: το πρόβλημα της κοινωνικής απομόνωσης».

Φεβρουάριος 2007, Ν. Μουδανιά: επιμορφωτικό σεμινάριο «Διαπολιτισμική αγωγή και κοινωνική αλληλεπίδραση στο σχολείο» στο πλαίσιο ΕΠΠΑΣ με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ, δίδαξα τη θεματική «Κοινωνικές σχέσεις συμμαθητών και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες».

Φεβρουάριος/Μάρτιος 2007, Βόλος: επιμορφωτικό σεμινάριο «Διαπολιτισμική αγωγή και κοινωνική αλληλεπίδραση στο σχολείο» στο πλαίσιο ΕΠΠΑΣ με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ, δίδαξα τη θεματική «Κοινωνικές σχέσεις συμμαθητών και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες».

Μάρτιος 2007, Κατερίνη: Επιμορφωτικό σεμινάριο «Ανάπτυξη κινήτρων και κοινωνικές σχέσεις στο πολυπολιτισμικό σχολείο» στο πλαίσιο ΕΠΠΑΣ, με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ, δίδαξα τη θεματική «Πρόταση για διερεύνηση και παρέμβαση με στόχο τη βελτίωση των κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των συμμαθητών».

Απρίλιος/Μάιος 2007, Θεσσαλονίκη: Υπεύθυνος για το σχεδιασμό και την υλοποίηση τριήμερου επιμορφωτικού προγράμματος «Κοινωνικές σχέσεις σε πολυπολιτισμικές τάξεις: Ψυχοπαιδαγωγική προσέγγιση» στο πλαίσιο του ΕΠΠΑΣ. Δίδαξα την θεματική «Η κοινωνική θέση και οι σχέσεις παιδιών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες».

Ιούνιος 2007, Βέροια: Επιμορφωτικό σεμινάριο «Ανάπτυξη κινήτρων και κοινωνικές σχέσεις στο πολυπολιτισμικό σχολείο» στο πλαίσιο του ΕΠΠΑΣ. Δίδαξα τη θεματική «Παράγοντες που επηρεάζουν την κοινωνική θέση και τις σχέσεις μαθητών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες».

Δεκέμβριος 2007, Θεσσαλονίκη: Τριήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο «Κοινωνικές σχέσεις μαθητών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες σε ελληνικές τάξεις» στο πλαίσιο ΕΠΠΑΣ. Δίδαξα τη θεματική «Κοινωνική θέση και σχέσεις μαθητών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες».

Ιούνιος 2008, Θεσσαλονίκη: Στο πλαίσιο του «Προγράμματος Σπουδών Πανεπιστημιακών Κέντρων Επιμόρφωσης» (ΠΑΚΕ) με επιστημονικό υπεύθυνο τον αναπληρωτή καθηγητή κ. Β. Δαγδιλέλη υπήρξα επιμορφωτής επιμορφωτών για την «Επιμόρφωση Β' Επιπέδου στις Εκπαιδευτικές Χρήσεις των ΤΠΕ». Δίδαξα από την Ενότητα 1 «Τεχνολογίες Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην εκπαίδευση, εκπαιδευτική πολιτική και επιστημονική θεμελίωση» την Υποενότητα 4.4 «Παρουσίαση, εξερεύνηση και χρήση υφιστάμενου εκπαιδευτικού λογισμικού (Λογισμικό ΥΠΕΠΘ) – Δραστηριότητες».

Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2008: Δίδαξα ως επιμορφωτής του 2^{ου} Π.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης τη θεματική ενότητα «Η αξιολόγηση ως παιδαγωγική πράξη» στο πρόγραμμα «Εισαγωγική Επιμόρφωση των νεοδιόριστων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών Α' Φάση» σε τμήματα της Β/θμιας Εκπ/σης, συνολικά 18ώρες.

Οκτώβριος 2008, Πλατύκαμπος Λάρισας: στο πλαίσιο του έργου «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο) (ΕΠΠΑΣ)» με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ πραγματοποίησα ενδοσχολική επιμόρφωση με θέμα «Η ομάδα συνομηλίκων της σχολικής τάξης και οι μαθητές με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες».

Νοέμβριος 2008, Πευκοχώρι Χαλκιδικής: στο πλαίσιο του έργου «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο) (ΕΠΠΑΣ)» με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ πραγματοποίησα ενδοσχολική επιμόρφωση με θέμα «Η ομάδα συνομηλίκων της σχολικής τάξης και οι μαθητές με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες».

Αύγουστος-Σεπτέμβριος 2009: Δίδαξα ως επιμορφωτής του 2^{ου} Π.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης τη θεματική ενότητα « Η αξιολόγηση ως παιδαγωγική πράξη » στο πρόγραμμα «Εισαγωγική Επιμόρφωση των νεοδιόριστων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών Α' Φάση» σε τμήματα της Β/θμιας Εκπ/σης, συνολικά 12ώρες.

Οκτώβριος- Δεκέμβριος 2010: Δίδαξα ως επιμορφωτής του 2^{ου} Π.Ε.Κ. Θεσσαλονίκης τη θεματική ενότητα « Η αξιολόγηση ως παιδαγωγική πράξη » στο πρόγραμμα «Εισαγωγική Επιμόρφωση των νεοδιόριστων και αναπληρωτών εκπαιδευτικών Α' Φάση» σε τμήματα της Β/θμιας Εκπ/σης, συνολικά 32ώρες.

Οκτώβριος - Μάρτιος 2010-11: Συμμετείχα ως πρόεδρος της επιτροπής επιστημονικής υποστήριξης στην πράξη «Νέο Σχολείο (Σχολείο του 21^{ου} αιώνα) – Η μετάβαση: επιμόρφωση των εκπαιδευτικών νέων ειδικοτήτων και δασκάλων στα Δημοτικά σχολεία». Η επιμόρφωση αφορούσε τους εκπαιδευτικούς (μόνιμους και αναπληρωτές) των ειδικοτήτων ΠΕ08 (Εικαστικών), ΠΕ16 (Μουσικής), ΠΕ19 (Πληροφορικής Α.Ε.Ι.) και ΠΕ20 (Πληροφορικής Α.Τ.Ε.Ι.) και ΠΕ32 και ΠΕ18.41 (Θεατρικής Αγωγής) που διδάσκουν στα 800 Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Δυτικής Θεσσαλονίκης και των νομών Κιλκίς, Σερρών και Χαλκιδικής.

Κατά το εαρινό εξάμηνο 2013/14 συμμετείχα ως πρόεδρος της επιτροπής επιστημονικής υποστήριξης στην πράξη «Νέο Σχολείο (Σχολείο του 21^{ου} αιώνα) – Η μετάβαση: επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που διδάσκουν στα προγράμματα υποδοχής και ένταξης μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (Ε.Κ.Ο.)». Η επιμόρφωση αφορούσε εκπαιδευτικούς ειδικότητας ΠΕ70 που διδάσκουν σε Τάξεις Υποδοχής και σε Φροντιστηριακά Τμήματα σε σχολεία της Δυτικής Θεσσαλονίκης και των νομών Κιλκίς, Σερρών και Χαλκιδικής.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2014/15 και 2015/16 συμμετείχα στην οργάνωση και αξιολόγηση του επαναλαμβανόμενου προγράμματος «Δια Βίου Μάθησης» του Α.Π.Θ.. Το επιμορφωτικό πρόγραμμα είχε επιστημονικά υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Σ. Παντελιάδου και τίτλο: «Επιμόρφωση στις Μαθησιακές Δυσκολίες και τη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία».

Ως διευθυντής του Εργαστηρίου Μικροδιδασκαλίας του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. συνεργάζομαι με το Εργαστήριο Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του πανεπιστημίου του Ουισκόνσιν – Μάντισον και την ερευνήτριά του Δρ Κ. Γαλίτη - Κυρβασίλη. Από το ακαδημαϊκό έτος 2016/17 διοργανώνουμε επαναλαμβανόμενα (τρεις φορές ετησίως, κατά την έναρξη, στο μέσον και κατά τη λήξη της σχολικής χρονιάς) επιμορφωτικά σεμινάρια για εκπαιδευτικούς που εφαρμόζουν στις τάξεις τους το πρόγραμμα εκπαιδευτικής παρέμβασης «Αγωγή στη Συγχώρηση» (forgiveness education). Εμπνευστής είναι ο καθηγητής του πανεπιστημίου του Ουισκόνσιν – Μάντισον Robert Enright και μέσα από τις δραστηριότητές του στοχεύει στην διαχείριση θυμού, στην αντιμετώπιση της επιθετικής συμπεριφοράς των μαθητών και γενικότερα στην κοινωνικοσυναισθηματική και ηθική ανάπτυξη του μαθητή. Θεωρείται κατάλληλο για την πρόληψη της βίας στο σχολείο και έχει δοκιμασθεί κατά την τελευταία δεκαετία σε 21 διαφορετικές χώρες και εκπαιδευτικά συστήματα.

Τον Ιανουάριο του 2016 φιλοξενήθηκαν ο καθηγητής Robert Enright και η Δρ. Κ. Γαλίτη-Κυρβασίλη στην Αίθουσα Τελετών της Παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής σε εκδήλωση ανοιχτή προς το κοινό με θέμα: «*Ενδυναμώνοντας την οικογένεια και το σχολείο μέσα από την πρακτική της συγχώρησης*» με μεγάλη ανταπόκριση από κοινό και εκπαιδευτικούς της περιοχής της Θεσσαλονίκης.

Τον Φεβρουάριο του 2021 το Εργαστήριο Μικροδιδασκαλίας του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. σε συνεργασία με το Εργαστήριο Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του πανεπιστημίου του Ουισκόνσιν – Μάντισον και το Τμήμα Θεολογίας του ΕΚΠΑ, διοργάνωσαν διαδικτυακή εκδήλωση (webinar) στο πλαίσιο της επιστημονικής συνεργασίας τους με θέμα : «*Συγχώρηση: πρακτικές εφαρμογές μιας διαχρονικής αρετής*» και τίτλο δικής μου εισήγησης «*Κοινωνικοσυναισθηματική και ηθική ανάπτυξη του έλληνα μαθητή: η συμβολή της «Αγωγής στη Συγχώρηση*» με μεγάλη ανταπόκριση από εκπαιδευτικούς προερχόμενους από πολλές περιοχές της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Τον Μάϊο του 2021 προσφέραμε σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα Ν. Μουράτογλου διαδικτυακό σεμινάριο (webinar) σε μεταπτυχιακούς φοιτητές και ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς και ακαδημαϊκούς συναδέλφους με θέμα «*Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες & Ψηφιακά Εργαλεία Γλωσσικής Επεξεργασίας: Η Περίπτωση των Voyant Tools*». Το εκπαιδευτικό σεμινάριο εντασσόταν στην πράξη «*ΑΠΟΛΛΩΝΙΣ: Εθνική Υποδομή για τις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Τέχνες και Επιστήμες και για την Γλωσσική Έρευνα και Καινοτομία*» με επιστημονικώς υπεύθυνη την καθηγήτρια του Α.Π.Θ. κ. Ξ. Δημητρούλια.

3. Ερευνητικό Έργο.

Από το 1986 μέχρι το 1989 συμμετείχα στο ερευνητικό σεμινάριο «Η Μικροηλεκτρονική στην Εκπαίδευση». Ήταν μια συνεργασία του Ινστιτούτου Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου του Φράϊμπουργκ και του Ινστιτούτου για Εκπαίδευση από Απόσταση του Τύβινγκεν (D.I.F.F. Tübingen). Εφαρμόστηκε, ερευνητικά, σύστημα ασκήσεων για το μάθημα «Στατιστική και Μεθοδολογία Έρευνας» με την υποστήριξη ηλεκτρονικών υπολογιστών (Computer Assisted Video Instruction System). Στο πλαίσιο του ιδίου σεμιναρίου παρουσίασα και το θέμα: «Η διδασκαλία ως κατάσταση επίλυσης προβλημάτων».

Από το Μάρτιο του 1994 μέχρι τον Ιούνιο το 1997 συμμετείχα σε ερευνητικό πρόγραμμα με συντονιστές του καθηγητές M. Fayol του Πανεπιστημίου της Dijon και G. Eigler του πανεπιστημίου του Φράϊμπουργκ. Κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον αποτέλεσαν οι στρατηγικές επίλυσης προβλημάτων που εφαρμόζονται από ενήλικες και παιδιά για να ξεπεράσουν τα ιδιαίτερα προβλήματα, που τους δημιουργεί το γραπτό σύστημα της μητρικής τους γλώσσας. Η ερευνητική προσπάθεια είχε διευρωπαϊκό χαρακτήρα, καθώς εμπλεκόταν Πανεπιστήμια από τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ολλανδία, την Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ελλάδα.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1993/94 και 1994/95 εκπόνησα σε συνεργασία με τη Δρ Β. Δαρά ερευνητικό πρόγραμμα με κύριο αντικείμενο τις στάσεις Ελλήνων εκπαιδευτικών της Μέσης Εκπαίδευσης απέναντι στην εισαγωγή ηλεκτρονικών υπολογιστών στη Γενική Εκπαίδευση. Το πρώτο σκέλος της έρευνας περιλάμβανε εν ενεργεία καθηγητές της ελληνικής γενικής μέσης εκπαίδευσης. Το δεύτερο σκέλος αξιολόγησε τις στάσεις υποψηφίων εκπαιδευτικών απέναντι στο ίδιο πρόβλημα και τις σύγκρισε με εκείνες των εν ενεργεία καθηγητών.

Κατά τα έτη 1994 – 1995 συμμετείχα σε ερευνητική ομάδα, με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή G. Eigler, με αντικείμενο έρευνας την προσαρμογή και την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού για την εκπαίδευση ενηλίκων από απόσταση. Το ερευνητικό πρόγραμμα αναπτύχθηκε από το Ινστιτούτο για την Εκπαίδευση από Απόσταση (D.I.F.F. Tübingen), στα πλαίσια του ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος COMET II.

Από το Σεπτέμβριο 1997 μέχρι το Δεκέμβριο 1998 συμμετείχα στην Επιστημονική Ομάδα του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. του υποέργου 1.3.α(2)4 με θέμα την «Ενδοσχολική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών» και επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Π. Ξωχέλλη. Είχα την ευθύνη της οργάνωσης και διεξαγωγής επιμορφωτικών προγραμμάτων στις περιφέρειες Ιωαννίνων, Φλώρινας, Γρεβενών, Αλεξανδρούπολης, Ξάνθης και Κομοτηνής. Συμμετείχα στην ανάπτυξη και στον έλεγχο των ερευνητικών εργασιών Καταγραφής Αναγκών των εκπαιδευτικών και στην Οργανωτική Επιτροπή Ενημερωτικών Σεμιναρίων των ομάδων υποστήριξης της Ενδοσχολικής Επιμόρφωσης στη Β. Ελλάδα.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1999/2000 και μέχρι το 2002/03 καταρτίσαμε και υλοποιήσαμε ερευνητικό πρόγραμμα σε συνεργασία με τον επίκουρο καθηγητή κ. Κ. Τσιούμη και τον

υποψήφιο διδάκτορα κ. Α. Γρηγοριάδη με αντικείμενο την κοινωνική θέση και τις σχέσεις στη σχολική τάξη παιδιών που χαρακτηρίζονται από πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στη διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την κοινωνική θέση και τις κοινωνικές σχέσεις αυτών των παιδιών και στο ερώτημα κατά πόσον παρατηρείται εξέλιξη ή μεταβολή στην κοινωνική τους θέση με το πέρασμα του χρόνου.

Κατά το εαρινό εξάμηνο 1999/2000 καταρτίσαμε σε συνεργασία με την αναπληρώτρια καθηγήτρια κ. Ε Ντολιοπούλου και τον επίκουρο καθηγητή κ. Κ. Μαναβόπουλο του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης το νέο Πρόγραμμα Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων του Παιδικού Κέντρου του Α.Π.Θ. Ως μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής συνεργαζόμουν μέχρι το 2003/04 με τις Νηπιαγωγούς του Κέντρου για τη συνεχή επιμόρφωσή τους, καθώς και για την παραπέρα ανάπτυξη του προγράμματος.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2001/2002 μέχρι το 2003/04 συμμετείχα ως αναπληρωτής, επιστημονικός υπεύθυνος στο Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ., Μέτρο 2.4., Ενέργεια 2.4.2^α. με θέμα την Πρακτική Άσκηση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Δ. Γερμανό του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2004/05 ορίστηκα από το Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ) του ΥΠΕΠΘ επιστημονικός υπεύθυνος του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) Σερρών. Έργο μου ήταν η επιστημονική και παιδαγωγική στήριξη του συλλόγου διδασκόντων, η συνεχής συνεργασία για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών, η περιοδική σύνταξη εκθέσεων για το έργο και η συνεχής επιμόρφωση του προσωπικού των Σ.Δ.Ε.

Μάρτιος – Ιούνιος 2006: Συμμετοχή στην ομάδα έργου για την πιλοτική φάση του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ, (Ενέργεια 1.1.1.Α.) «Ένταξη Παιδιών Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών στο Σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο)» με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ. Συμβολή με επικοινωνία και καταγραφή επιμορφωτικών αναγκών σε σχολεία που δήλωσαν συμμετοχή στο πρόγραμμα.

Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2006: στο πλαίσιο του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ, (Ενέργεια 1.1.1.Α.) επικοινωνία και καταγραφή επιμορφωτικών αναγκών για τη διευρυμένη φάση.

Μάϊος 2007 – Δεκέμβριος 2007: στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ «Ευρυδίκη: θετικές ενέργειες υπέρ των γυναικών» με επιστημονικώς υπεύθυνη την καθηγήτρια του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου κ. Ε. Ταρατόρη. Μέλος της Επιτροπής παρακολούθησης και Υποστήριξης των Ασκουμένων με περιοχή ευθύνης την Κεντρική Μακεδονία, την Ήπειρο και τα Ιόνια Νησιά.

Από το 2010/11 μέχρι το 2013/14 διετέλεσα υπεύθυνος της Υποδράσης 4.2 «Ηλεκτρονική – εξ αποστάσεως επιμόρφωση» εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, στο πλαίσιο του «Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και της Πράξης «Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών» με επιστημονικώς υπεύθυνη την καθηγήτρια του Α.Π.Θ. κ. Άννα Αναστασιάδη-Συμεωνίδη.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του εν λόγω προγράμματος αναπτύξαμε με τους συνεργάτες μου επιμορφωτικό υλικό για την ηλεκτρονική – εξ αποστάσεως επιμόρφωση, εργαλείο

καταγραφής επιμορφωτικών αναγκών των ενδιαφερομένων εκπαιδευτικών και επιμορφώσαμε 140 επιμορφωτές από όλη την Ελλάδα στις ιδιαιτερότητες αυτής της επιμορφωτικής μεθόδου. Σε συνεργασία με τους Επίκουρους καθηγητές του Τμήματος Πληροφορικής κ. Σ. Δημητριάδη και Θ. Τσιάτσο αξιοποιήσαμε και προσαρμόσαμε στις ανάγκες της επιμόρφωσης ηλεκτρονική πλατφόρμα τηλεεκπαίδευσης. Κάθε σεμινάριο περιλάμβανε 20 έως 25 εκπαιδευτικούς διαφόρων βαθμίδων και υιοθετούσε τη μέθοδο της λεγόμενης «μικτής ηλεκτρονικής μάθησης» (blended e- learning). Συνδύαζε δηλαδή συναντήσεις «δια ζώσης» διδασκαλίας σε παραδοσιακή αίθουσα διδασκαλίας με διδασκαλία μέσω βιντεοκάμερας (σύγχρονη τηλεεπιμόρφωση), που εναλλασσόταν με δραστηριότητες και ανατροφοδότηση των επιμορφουμένων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (ασύγχρονη τηλεεπιμόρφωση).

Επιμορφώθηκαν συνολικά περί τους 5400 εκπαιδευτικοί σε επιμορφωτικές ενότητες των 36 ωρών εγκατεσπαρμένοι σε όλες τις περιοχές της Ελλάδος. Οι θεματικές που τους προσφέρθηκαν ήταν α) Διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας, β) Διαφοροποίηση της διδασκαλίας σε τάξεις με ανομοιογενή πολιτισμικά χαρακτηριστικά, γ) Διαχείριση προβλημάτων σε τάξεις με πολυπολιτισμική σύνθεση και δ) Διαπολιτισμική Παιδαγωγική. Η επεξεργασία των φύλλων αξιολόγησης έδειξε πολύ θετική ανταπόκριση των επιμορφούμενων σ' αυτό το είδος επιμόρφωσης, η οποία τους βοήθησε να ξεπεράσουν καταρχήν την τεchnοφοβία τους. Εξήραν επιπλέον και το βασικό πλεονέκτημά της που είναι η εξοικονόμηση που προσφέρει σε χρόνο και έξοδα μετακινήσεων, όπως και την πολύ καλή προσαρμογή της στις επιμορφωτικές τους ανάγκες. Καρπώθηκαν δε υποστήριξη και επιμόρφωση εκατοντάδες εκπαιδευτικοί σε απομακρυσμένες και δυσπρόσιτες περιοχές.

Από το Σεπτέμβριο του 2011 μέχρι τον Απρίλιο του 2015 υπήρξα συντονιστής ερευνητικής ομάδας στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2011, Πρόγραμμα «ΘΑΛΗΣ – Ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας μέσω προγραμμάτων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και της προσέλευσης ερευνητών υψηλού επιπέδου από το εξωτερικό».

Το έργο, το οποίο εγκρίθηκε ανταγωνιστικά ανάμεσα σε πολυάριθμες προτάσεις που υποβλήθηκαν, είχε ως θέμα την «Αξιολόγηση της ποιότητας στην προσχολική αγωγή: Προσαρμογή των εργαλείων ECERS-R και ECERS-E στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα». Επιχείρησε να καλύψει ένα μεγάλο κενό που υπήρχε στον χώρο της προσχολικής αγωγής στην Ελλάδα. Αυτό το κενό εστιάζεται σε δύο πεδία: α) στην απουσία αξιολόγησης της ποιότητας της παρεχόμενης προσχολικής αγωγής και β) στην έλλειψη έγκυρων και αξιόπιστων επιστημονικών οργάνων αξιολόγησης που θα καταγράφουν το επίπεδο αυτής της ποιότητας. Ο κεντρικός άξονας του ήταν η διεξαγωγή εφαρμοσμένης έρευνας για την αξιολόγηση της παρεχόμενης προσχολικής αγωγής στην Ελλάδα, μέσω της προσαρμογής εργαλείων αξιολόγησης στην ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα. Η έρευνα αυτή έδωσε για πρώτη φορά στοιχεία που αφορούσαν στην ποιότητα της εκπαίδευσης στους παιδικούς σταθμούς και στα νηπιαγωγεία. Τα εμπειρικά δεδομένα επισημαίνουν τις όποιες ελλείψεις κι αδυναμίες παρατηρούνται στην προσχολική αγωγή σήμερα και ταυτόχρονα παρέχουν τη δυνατότητα στοχευμένων και αποτελεσματικών παρεμβάσεων.

Για τη διεξαγωγή της έρευνας συνεργάστηκαν επιστήμονες από πέντε (5) Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης με την υποστήριξη τεσσάρων (4) μετακαλούμενων ερευνητών διεθνούς κύρους από τέσσερα διαφορετικά πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Ως εκπρόσωπος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ειδικότερα του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής συντόνιζα τη δεύτερη – από τις τρεις συνολικά - ερευνητική ομάδα με έργο τον «Συντονισμό και την Εποπτεία της εφαρμοσμένης έρευνας». Επιστημονικώς υπεύθυνη του όλου ερευνητικού έργου ήταν η καθηγήτρια κ. Ευρυδίκη Ζαχοπούλου.

Κατά το εαρινό εξάμηνο 2013/24 υπήρξα υπεύθυνος της Υποδράσης 4.2 «Ηλεκτρονική – εξ αποστάσεως επιμόρφωση» εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, στο πλαίσιο του «Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και της Πράξης «Εκπαίδευση μαθητών Ρομά» με επιστημονικώς υπεύθυνη την καθηγήτρια του Α.Π.Θ. κ. Ευαγγελία Τρέσσου.

Κατά το εαρινό εξάμηνο 2013/14 συμμετείχα στο έργο με τίτλο «Ανάπτυξη ψηφιακών μαθημάτων, υποστήριξη ιδρυματικής πλατφόρμας και άλλες δράσεις, στο πλαίσιο του «Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», και της Πράξης «Ανοικτά ακαδημαϊκά μαθήματα Α.Π.Θ.» με επιστημονικώς υπεύθυνο τον καθηγητή του Α.Π.Θ. κ. Περικλή Μήτκα.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017/18 υπήρξα επιστημονικός υπεύθυνος και συντόνισα πανελλήνια έρευνα με αντικείμενο τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας εκπαιδευτικού προγράμματος που αποσκοπεί στην κοινωνικοσυναισθηματική ανάπτυξη του μαθητή και έχει τίτλο: «Προλαμβάνοντας τη βία στα σχολεία: ελαττώνοντας τον θυμό και βελτιώνοντας τη συνεργασία σε τάξεις της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μέσω της αγωγής στη συγχώρηση». Πρόκειται για μια εκπαιδευτική και επιστημονική συνεργασία ανάμεσα στον Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Τομέα Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου του Ουισκόνσιν-Μάντισον, το οποίο εκπροσωπεί η ερευνήτρια Δρ Πέλη Γαλίτη. Εφαρμόστηκαν τέσσερα εξειδικευμένα ερευνητικά εργαλεία και συμμετείχαν 280 εκπαιδευτικοί με 3400 μαθητές από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Έχει ολοκληρωθεί η επεξεργασία των δεδομένων και έχει αποσταλεί σε διεθνές περιοδικό το πρώτο σχετικό άρθρο για δημοσίευση.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018/19 υπήρξα μέλος του Πανεπιστημιακού Κέντρου Επιμόρφωσης (ΠΑΚΕ) του Α.Π.Θ., στο έργο «Εκπαίδευση επιμορφωτών Β' επιπέδου στις ΤΠΕ», στο πλαίσιο της Πράξης: «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη» με επιστημονικό υπεύθυνο τον αναπληρωτή καθηγητή κ. Τ. Πολίτη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Ήμουν συντονιστής του εκπαιδευτικού προγράμματος για τις ειδικότητες Φιλολόγων και Θεολόγων, ενώ λειτούργησα και ως επιμορφωτής για τις ειδικότητες Φιλολόγων, Θεολόγων, Πληροφορικής και Ξένων Γλωσσών.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019/20 ορίστηκα επιστημονικός υπεύθυνος στο ερευνητικό πρόγραμμα με τίτλο «Δρω, αλληλεπιδρώ και επιδρώ για την καταπολέμηση της ρητορικής μίσους: καλλιέργεια δεξιοτήτων κριτικού ψηφιακού γραμματισμού σε νέους και νέες Ρομά»,

στο πλαίσιο της πράξης «Υποστήριξη ερευνητών με έμφαση στους νέους ερευνητές – κύκλος Β'», ΕΣΠΑ 2014-2020.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2020/21 συμμετοχή ως ερευνητής στο έργο: ΑΠΟΛΛΩΝΙΣ: «Εθνική Υποδομή για τις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Τέχνες και Επιστήμες και για την Γλωσσική Έρευνα και Καινοτομία» με επιστημονικώς υπεύθυνη την καθηγήτρια του Α.Π.Θ. κ. Ξ. Δημητρούλια.

3.1 Επιμέλεια συλλογικών τόμων

Επιμελητής του Τόμου των Πρακτικών του 4^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Παγκόσμιας Οργάνωσης Προσχολικής Αγωγής (Ο.Μ.Ε.Ρ.) σε συνεργασία με τους Δ. Γερμανό, Μ. Μπιρμπίλη, Κ. Μπότσογλου και Ε. Παναγιωτίδου (2005): «Η Διαθεματική Προσέγγιση της Διδασκαλίας και της Μάθησης στην Προσχολική και την Πρώτη Σχολική Ηλικία». Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Επιμελητής του Τόμου των Πρακτικών (σε συνεργασία με τους Δ. Χατζηδήμου, Π. Στραβάκου και Κ. Χατζηδήμου) του Ε' Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος (2007) «Ελληνική Εκπαιδευτική και Παιδαγωγική Έρευνα». Θεσσαλονίκη : Αφοί Κυριακίδη.

Επιμελητής του τόμου *Πρακτικά Εργασιών 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»* της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), σε συνεργασία με Β.Δαγδιλέλη, Α. Λαδιά, Ε. Ντρενογιάννη και Μ. Τσιτουρίδου (επιμ.), (2015) Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης & Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, <http://etpe2015.web.auth.gr/etpe2015/el>

Επιμελητής του τόμου «Μελετήματα και Ερωτήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης» (σε συνεργασία με Ε. Ταρατόρη), Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε., 2015

Επιμελητής του Τόμου « Κοινωνία και Εκπαίδευση», Τιμητικός Τόμος στη μνήμη του ομότιμου καθηγητή Μ. Κελπανίδη (σε συνεργασία με τον κ. Δημήτριο Σταμοβλάση), Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός 2017, σελίδες 460.

4. Συμμετοχή με ανακοίνωση σε συνέδρια – ημερίδες – σεμινάρια

Γ' Διεθνές Συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος με θέμα «Τεχνολογία και Εκπαίδευση». Θέμα ανακοίνωσης: «Η εισαγωγή των ηλεκτρονικών υπολογιστών στο σχολείο ως πρόβλημα Αναλυτικού Προγράμματος (Curriculum). Κολυμπάρι Κρήτης. Οκτώβριος 1987. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας με θέμα: «Η αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης». Θέμα εισήγησης: «Υποκειμενικοί παράγοντες κατά την αξιολόγηση της σχολικής επίδοσης των μαθητών». Φλώρινα, Απρίλιος 1992. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος (Παράρτημα Β. Ελλάδος) με θέμα: «Η Παιδαγωγική Επιστήμη στην Ελλάδα». Θέμα εισήγησης: «Η Παιδαγωγική Επιστήμη στην Ελλάδα: μια προσπάθεια αναδρομής στην πορεία εξέλιξής της και καταγραφής τάσεων». Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 1993. (Βλ. δημοσίευση)

Ετήσια διεθνής συνάντηση του S.I.G. – Writing (Special Interest Group – Writing: Ομάδα ειδικών ενδιαφερόντων - Γραφή) στα πλαίσια του E.A.R.L.I (European Association for Research on Learning and Instruction). Θέμα εισήγησης: «Elemente der griechischen Sprache, die beim Schreiben eine besondere Belastung verursachen» (Στοιχεία της ελληνικής γλώσσας, τα οποία προκαλούν κατά τη γραφή ιδιαίτερη επιβάρυνση). Ουτρέχτη, Οκτώβριος 1994. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας με θέμα: «Διδακτική των Μαθηματικών, των Φυσικών Επιστημών και της Μικροηλεκτρονικής». Θέμα εισήγησης: «Παράγοντες που συντελούν στη διαμόρφωση της στάσης Ελλήνων εκπαιδευτικών απέναντι στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές». Φλώρινα, Μάιος 1995.

Ετήσια διεθνής συνάντηση του S.I.G. – Writing (Special Interest Group – Writing) στα πλαίσια του E.A.R.L.I.. Θέμα εισήγησης (σε συνεργασία με τον αναπληρωτή καθηγητή κ. Σωφρόνη Χατζησαββίδη): «Difficultés de la morphologie du grec modern écrit» (Μορφολογικές δυσκολίες της Γραπτής Νέας Ελληνικής). Βαρκελώνη, Οκτώβριος 1996. (Βλ. δημοσίευση)

Συνάντηση της ερευνητικής ομάδας με επιστημονική υπεύθυνο την αναπληρώτρια καθηγήτρια κ. Ζωή Παπαναούμ με θέμα: «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα». Εισήγηση (σε συνεργασία με την κ. Π. Χατζηπαναγιώτου): «Επιμόρφωση και ανάπτυξη προσωπικού (Staff Development)». Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 1996.

7^ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο της E.E.C.E.R.A.. Ανακοίνωση ερευνητικής εργασίας με τίτλο: «Soziokulturelles Milieu und soziometrisches Auswahlverhalten griechischer Vorschulkinder» (Κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον και κοινωνιομετρικές επιλογές ελληνόπουλων προσχολικής ηλικίας). Μόναχο, Σεπτέμβριος 1997 (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα με την υποστήριξη της D.A.A.D. (γερμανικό ίδρυμα ακαδημαϊκών υποτροφιών) στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Αθηνών, σε συνεργασία με το Τμήμα Κλασικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Albert – Ludwigs του Freiburg, με θέμα: «Ο Μύθος των Αθηνών και ο κλασικιστικός προσανατολισμός του γερμανικού Γυμνασίου και των γερμανικών Κλασικών Σπουδών». Θέμα της εισήγησής μου: «Αντίδωρον: Οι ιδέες του γερμανικού νεοανθρωπισμού στην νεοελληνική παιδαγωγική». Αθήνα, Οκτώβριος 1997.

1^η Πανηπειρωτική Ημερίδα του Συλλόγου Πληροφορικής Ηπείρου με θέμα: «Πληροφορική και Εκπαίδευση». Θέμα εισήγησης (σε συνεργασία με τον κ. Κ. Μακρόπουλο): «Η προβληματική της εισαγωγής νέων περιεχομένων στο Αναλυτικό Πρόγραμμα με αφορμή τις Νέες Τεχνολογίες». Ιωάννινα, Μάιος 1998. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα του Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας με θέμα: «Τάσεις της Παιδαγωγικής στο τέλος του «Αιώνα του Παιδιού». Θέμα εισήγησης: «Η διδασκαλία ως πεδίο επίλυσης προβλημάτων». Φλώρινα, Μάιος 1998. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ 1.3.α., υποέργο 4, με επιστημονικό υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Π. Ξωχέλλη και θέμα την «Ενδοσχολική Επιμόρφωση στην ελληνική πραγματικότητα: τάσεις και προοπτικές». Θέμα εισήγησης: «Ενδοσχολική επιμόρφωση και ενεργοποίηση του εκπαιδευτικού». Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 1998.

Πανελλήνιο Συνέδριο στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα: «Η Έρευνα στην Προσχολική Εκπαίδευση». Θέμα εισήγησης (σε συνεργασία με τους κ.κ. Κ. Τσιούμη και Α. Γρηγοριάδη). «Πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και κοινωνικές σχέσεις παιδιών προσχολικής ηλικίας». Ρέθυμνο, Σεπτέμβριος 1999. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Α.Π.Θ.) με θέμα: «Αναμόρφωση Προγραμμάτων Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών». Μία εισήγηση (σε συνεργασία με τους κ.κ. Ε. Ντολιοπούλου και Κ. Μαναβόπουλο) με θέμα: «Το Νέο Πρόγραμμα Πρακτικών Ασκήσεων» και μία εισήγηση (σε συνεργασία με τον κ. Κ. Τσιούμη) με θέμα: «Κοινωνικές σχέσεις και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες». Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2000.

2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος με θέμα: «Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα στην Ελλάδα». Εισήγηση με θέμα: «Κοινωνικές σχέσεις σε πολυπολιτισμικές τάξεις Νηπιαγωγείων» (σε συνεργασία με τους κ.κ. Κ. Τσιούμη και Α. Γρηγοριάδη). Αθήνα, Νοέμβριος 2000. (Βλ. δημοσίευση)

1^ο Πανευρωπαϊκό Συνέδριο της Ένωσης Γυμναστών Β. Ελλάδος για την «Καταπολέμηση του ντόπινγκ στον Αθλητισμό». Θέμα εισήγησης (σε συνεργασία με τους κ.κ. Ι. Ταγαράκη και Χ. Τσορμπατζούδη): «Καταγραφή των κοινωνικών σχέσεων σε παιδιά της Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού Σχολείου». Θεσσαλονίκη, Μάιος 2001.

Ημερίδα Σχολικών Συμβούλων Δημοτικής Εκπαίδευσης Περιφέρειας Τρικάλων με θέμα «Επίκαιρα παιδαγωγικά και διδακτικά θέματα». Εισήγηση με θέμα «Η κοινωνική θέση παιδιών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες στην ομάδα της τάξης». Πνευματικό Κέντρο Δήμου Τρικκαίων, Μάιος 2001.

Ημερίδα στο πλαίσιο του προγράμματος «Μελίνα». Εισήγηση με θέμα: «Πολυπολιτισμικές τάξεις και κοινωνικές σχέσεις παιδιών προσχολικής ηλικίας». Κατερίνη, Μάιος 2001.

Ημερίδα στο πλαίσιο του προγράμματος «Μελίνα». Εισήγηση με θέμα: «Η κοινωνική θέση παιδιών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες στη σχολική τάξη». Κομοτηνή, Νοέμβριος 2001.

Διήμερο εκπαιδευτικό συμπόσιο με θέμα: «Αναβαθμίζοντας το Σχολικό Περιβάλλον: Χώροι και Διαδικασίες» στο πλαίσιο του Εθνικού Θεματικού Δικτύου «Η Αυλή του Σχολείου». Εισήγηση με θέμα: «Ψυχοπαιδαγωγικές διαστάσεις της εκπαιδευτικής διαδικασίας». Δήμος Νεάπολης, Νοέμβριος 2001.

2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης με θέμα τις «Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση». Θέμα εισήγησης: «Ψυχολογικές προϋποθέσεις για την υποστήριξη της μάθησης με Μέσα Διδασκαλίας». Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2001. (Βλ. δημοσίευση)

14^ο Πανελλήνιο Συνέδριο με διεθνή συμμετοχή της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικής Παιδιατρικής και Προαγωγής της Υγείας με θέμα: «Ελεύθερος χρόνος και παιδιά». Θέμα εισήγησης (σε συνεργασία με τον κ. Ν. Φαχαντίδη): «Από το εκπαιδευτικό λογισμικό του PC στις παιδικές ιστοσελίδες ποικίλης ύλης». Θεσσαλονίκη, Μάιος 2002.

Πανελλήνιο Συνέδριο του Π.Τ.Δ.Ε. του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης με θέμα: «Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής Επιστήμης στην Ελλάδα τα τελευταία 50 χρόνια». Κεντρικός ομιλητής στην ολομέλεια, θέμα εισήγησης: «Προβλήματα ανάπτυξης της Παιδαγωγικής Επιστήμης στην Ελλάδα μέσα από το παράδειγμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.». Αλεξανδρούπολη, Νοέμβριος 2002. (Βλ. δημοσίευση).

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Προσχολικής Αγωγής (Ο.Μ.Ε.Ρ.) με θέμα: «Η Διαθεματική Προσέγγιση της Διδασκαλίας και της Μάθησης στην Προσχολική και την Πρώτη Σχολική Ηλικία». Κεντρικός ομιλητής στην ολομέλεια, θέμα εισήγησης: «Όψεις του Αναλυτικού Προγράμματος στο πλαίσιο της Διαθεματικής Προσέγγισης». Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2003. (Βλ. δημοσίευση).

Σεμινάριο για το Ολοήμερο Νηπιαγωγείο του Ενιαίου Φορέα Σπουδών, Επιμόρφωσης και Καινοτομιών, της Διεύθυνσης Σπουδών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠΕΠΘ. Κεντρικός ομιλητής στην ολομέλεια, θέμα εισήγησης: «Παιδαγωγική Θεμελίωση και Λειτουργίες του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου». Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2003.

Ημερίδα στην Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας με θέμα «Καινοτόμες προσεγγίσεις στο πλαίσιο του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας». Εισήγηση με θέμα « Ενδοσχολική επιμόρφωση και ανάπτυξη του εκπαιδευτικού: εμπειρίες από την εφαρμογή στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας». Φλώρινα, Νοέμβριος 2004.

Ημερίδα με θέμα «Η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, 2001 – 2004: η προετοιμασία του νέου εκπαιδευτικού» του Τμήματος

Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Π.Θ. Θέμα εισήγησης « Θεωρητική θεμελίωση της Πρακτικής Άσκησης». Πύργος Παιδαγωγικού Α.Π.Θ., Ιανουάριος 2005.

Ημερίδα επιμόρφωσης του κλάδου εκπαιδευτικών νομικών και πολιτικών επιστημών, υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Κεντρικός ομιλητής στην ολομέλεια, εισήγηση με θέμα «Το κλίμα των κοινωνικών σχέσεων στη σχολική τάξη και η ανάπτυξη του μαθητή». Θεσσαλονίκη Α.Π.Θ., Απρίλιος 2005.

Πανελλήνιο συνέδριο με θέμα «Εκπαίδευση και κοινωνία στο σύγχρονο κόσμο: Παιδαγωγικά Τμήματα – 20 χρόνια μετά» υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Κρήτης και του Ινστιτούτου Παιδαγωγικών Ερευνών – Μελετών της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδος. Εισήγηση με θέμα «Η θεωρητική / επιστημονική θεμελίωση της Πρακτικής Άσκησης». Ρέθυμνο, Απρίλιος 2005.

Ημερίδα με θέμα: «Εκπαιδευτικοί και καινοτομίες: εμπειρίες από τη σχολική πράξη», που διοργάνωσε στη Θεσσαλονίκη το Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης Σχολείων σε θέματα Διοίκησης και Επιμόρφωσης (ΚΕΡΥΣΔΕ). Τίτλος εισήγησης: «Σύλλογος Διδασκόντων και παιδαγωγικές συνεδρίες». Θεσσαλονίκη Α.Π.Θ., Δεκέμβριος 2005.

Ημερίδα υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και του Υπουργείου Παιδείας με θέμα «E – Learning και δια βίου εκπαίδευση». Προσκεκλημένος ομιλητής με θέμα εισήγησης «Η ηλεκτρονική μάθηση στη δια βίου εκπαίδευση», Θεσσαλονίκη, Απρίλιος 2006.

Διήμερο επιμορφωτικό σεμινάριο των Διευθυντών Σχολείων που συμμετείχαν στην πιλοτική φάση του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ, (Ενέργεια 1.1.1.Α.) με θέμα «Βελτίωση της μάθησης στο σχολείο: διεύθυνση, συνεργασία, μεθόδευση». Εισήγηση με τίτλο «Διευθύνοντας μια σχολική μονάδα: περιβάλλον, πρόσωπα και πόροι» Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ., Μάιος 2006.

Ημερίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Σερρών αφιερωμένη στο «Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας». Εισήγηση με θέμα «Ανάπτυξη του εκπαιδευτικού και ενδοσχολική επιμόρφωση: το παράδειγμα των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας». Σέρρες, Μάιος 2006. (Βλ. δημοσίευση)

Επιμορφωτικό σεμινάριο υπό την αιγίδα του ΥΠΕΠΘ (Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Ι.Δ.Ε.Κ.Ε) με θέμα «Δεύτερη Επιμορφωτική Συνάντηση Εκπαιδευτικών, Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας ΣΤ΄ Φάση». Εισήγηση με τίτλο «Ο σύλλογος διδασκόντων ως ομάδα εργασίας: Πλαίσιο υλοποίησης ενδοσχολικής επιμόρφωσης». Θεσσαλονίκη, Απρίλιος 2007.

Ημερίδα με θέμα «Μαθητές και εκπαιδευτικοί στο πολυπολιτισμικό σχολείο» στο πλαίσιο έργου «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο)» με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ. Θέμα εισήγησης «Όψεις κοινωνικής και σχολικής ένταξης των μαθητών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες». Αθήνα, Μάιος 2008.

1^ο Διεθνές επιστημονικό συμπόσιο «1st Symposium on Moral and Democratic Education» της.

European Association for Research on Learning and Instruction (EARLI). Εισήγηση με τίτλο «Moral judgements of sociometrically neglected children concerning their bullying experiences in their first grade». Φλώρινα – Νυμφαίον, Αύγουστος 2008. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα επιμόρφωσης του κλάδου εκπαιδευτικών νομικών και πολιτικών επιστημών, υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Εισήγηση με θέμα «Η ανάπτυξη της πολιτικής σκέψης του εφήβου μαθητή. Ατομικότητα και συλλογικότητα στην ομάδα συνομηλίκων της τάξης». Νομαρχιακό μέγαρο Θεσσαλονίκης, Μάρτιος 2009.

Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο με θέμα «Εκπαίδευση και Επιμόρφωση του Εκπαιδευτικού» που διοργάνωσε το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης εισήγηση με θέμα «Στρατηγικές για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Πρακτικής Άσκησης». Ρέθυμνο, Μάιος 2009. (Βλ. δημοσίευση)

Επιστημονικό συμπόσιο του Παραρτήματος Μακεδονίας της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος με θέμα «Γραμματισμός και Εκπαίδευση». Κεντρικός ομιλητής, θέμα εισήγησης «Το πρώτο Πρόγραμμα σπουδών στην Ελλάδα που στηρίζεται στη λογική των πολυγραμματισμών». Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2009. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα του Κέντρου Έρευνας και Υποστήριξης Σχολείων σε θέματα Διοίκησης και Επιμόρφωσης (ΚΕΡΥΣΔΕ) με θέμα «Σχολική μονάδα και διαχείριση της αλλαγής». Εισήγηση με θέμα «Ο σύλλογος διδασκόντων ως ομάδα εργασίας». Φιλοσοφική Σχολή Α.Π.Θ., Φεβρουάριος 2010.

13ο Διεθνές συνέδριο της Βαλκανικής Παιδαγωγικής Εταιρείας (Balkan Society for Pedagogy and Education) με θέμα «Οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση των Βαλκανικών Χωρών» (ICT in the Education of the Balkan Countries). Προσκεκλημένος ως εθνικός εισηγητής με θέμα εισήγησης στην ολομέλεια «Information and Communication Technologies (ICT) in the Greek Educational Setting» (Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Πλαίσιο). Επιπλέον εισήγηση σε συνεργασία με τον κ. Δ. Πασχαλίδη με θέμα «Differentiation and ICT: webquests in Greek Schools» (Διαφοροποίηση της διδασκαλίας και ΤΠΕ: ιστοξερευνήσεις σε ελληνικά σχολεία). Βάρνα Βουλγαρίας, Ιούνιος 2010. (Βλ. δημοσιεύσεις)

7^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, με θέμα «Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα» εισήγηση σε συνεργασία με τον κ. Μ. Τζιφόπουλο «Ακαδημαϊκές και έξω – ακαδημαϊκές πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού υποψηφίων φιλολόγων». Ρέθυμνο, Νοέμβριος 2010. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ανατολικής Μακεδονίας με θέμα τη «Δια Βίου Μάθηση», προσκεκλημένος εισηγητής με θέμα εισήγησης «Νέες Τεχνολογίες και Δια Βίου Μάθηση». Σέρρες, Δεκέμβριος 2010. Βλ. δημοσίευση)

2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), με θέμα «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία». Εισήγηση με τίτλο «Εκπαιδευτικοί και ΤΠΕ: διευκολυντές και

εμπόδια στη χρήση ψηφιακών εφαρμογών στη σχολική τάξη». Πανεπιστήμιο Πάτρας, Απρίλιος 2011. (Βλ. δημοσίευση)

Ημερίδα της Ένωσης Ελλήνων Κοινωνιολόγων με θέμα «Ο ρόλος των Κοινωνιολόγων και των Κοινωνικών Επιστημών στο Σύγχρονο Ελληνικό Σχολείο». Εισήγηση με τίτλο «Κοινωνική μάθηση και ελληνικό σχολείο». Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2012.

Επιστημονικό Συμπόσιο στη Φιλοσοφική Σχολή Θεσσαλονίκης του Α.Π.Θ. με θέμα «Εκπαίδευση και Κοινωνία». Εισήγηση με τίτλο «Η εκπαίδευση στην κοινωνία της ψηφιακής τεχνολογίας». Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2013.

Ημερίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα «Η έρευνα στη σχολική τάξη: κοινωνικές διαστάσεις, τάσεις, προτάσεις και προβληματισμοί». Εισήγηση με τίτλο «Η Κοινωνιομετρία στη σχολική τάξη: προϋποθέσεις εφαρμογής, δυνατότητες παιδαγωγικής αξιοποίησης». Ρέθυμνο, Νοέμβριος 2013.

Διεθνές Διεπιστημονικό Συνέδριο που διοργάνωσαν οι «Ακαδημαϊκές Αναζητήσεις» υπό την αιγίδα του πρύτανη του Α.Π.Θ. με θέμα «Διεπιστημονικές προσεγγίσεις της Διεπιστημονικότητας». Εισήγηση με τίτλο «Η διεπιστημονικότητα στην εκπαιδευτική πράξη». Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Οκτώβριος 2014.

Ημερίδα της Ένωσης Υποτρόφων Προγράμματος Φουλμπράϊτ με θέμα «Κίνητρα και μάθηση: ο ρόλος του σχολείου και της οικογένειας». Εισήγηση με τίτλο «Παιδαγωγικές προεκτάσεις της Ψυχολογίας κινήτρων», Θεσσαλονίκη, Νοέμβριος 2014.

4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), με θέμα «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία». Εισήγηση με τίτλο «Κατάκτηση ψηφιακού γραμματισμού στις Α΄ και Β΄ τάξεις του Δημοτικού Σχολείου» σε συνεργασία με την κ. Σ. Μουστάκα και δεύτερη εισήγηση με τίτλο «Αγώνες για έναν ανθρωπινότερο κόσμο: Από τους Αγωνιστές και Μάρτυρες στους χριστιανούς του σήμερα. Εκπαιδευτικό σενάριο με την αξιοποίηση των ΤΠΕ» σε συνεργασία με τις κ. Α. Κουκίδου και Β. Μητροπούλου. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Οκτώβριος 2015. (Βλ. δημοσιεύσεις)

Πανελλήνιο επιστημονικό συνέδριο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας υπό την αιγίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με θέμα: «Bullying – Σχολικός εκφοβισμός: Ψυχοκοινωνικές, Εκπαιδευτικές Συνέπειες και η Αντιμετώπισή τους». Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του συνεδρίου, συμμετοχή με εισήγηση με τίτλο «Επιθετικότητα και Βία στο Σχολικό Πλαίσιο: Απόψεις των Εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» (σε συνεργασία με την κ. Δ. Παντζαρτζίδου), συμμετοχή στην τελική στρογγυλή τράπεζα με εισήγηση με τίτλο «Δυνατότητες του εκπαιδευτικού για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση περιστατικών σχολικού εκφοβισμού». Θεσσαλονίκη, Μάρτιος 2016.

1^ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο του Τομέα Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. με θέμα «Επιστημολογικά και Μεθοδολογικά Ζητήματα της Παιδαγωγικής

Επιστήμης». Εισήγηση με τίτλο «Η διεθνής συζήτηση στο πεδίο των εξωσχολικών πρακτικών ψηφιακού γραμματισμού: επιστημολογικά παραδείγματα και μεθοδολογικές προεκτάσεις». Θεσσαλονίκη, 18 – 20 Μαρτίου 2016.

3^ο Συμπόσιο Επιμόρφωσης «teach» του Κολλεγίου Ανατόλια Θεσσαλονίκης με θέμα «Η εκπαίδευση ως χώρος καινοτομίας: Τάσεις και Προκλήσεις στα σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης». Προσκεκλημένος ομιλητής με τίτλο εισήγησης «Ο παραμελημένος κοινωνικοσυναισθηματικός τομέας ανάπτυξης του έλληνα μαθητή». Θεσσαλονίκη, Μάιος 2016.

Διεθνές συνέδριο της E.A.R.L.I. (European Association for Research on Learning and Instruction) με τίτλο «International Conference on Motivation». Εισήγηση με τίτλο «Educational subsequents of the Psychology of Motivation». Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ., Αύγουστος 2016.

Ημερίδα της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνικού Προβληματισμού και Παρέμβασης (Ε.Ε.Κ.Π.Π.), στο Πολιτιστικό – Εκπαιδευτικό Κέντρο «Γ. & Χ. Κρασσά» με θέμα: «Η ελληνική Παιδεία σε κρίση: παθογένειες και προτάσεις παρέμβασης». Προσκεκλημένος εισηγητής με θέμα εισήγησης: «Τα ζητούμενα της ελληνικής εκπαίδευσης», Πυλαία Θεσσαλονίκης, 2 Μαρτίου 2017.

1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Κέντρου Έρευνας και Αξιολόγησης Σχολικών Βιβλίων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (ΚΕΑΣΒΕΠ), με θέμα «Έρευνα Προγραμμάτων Σπουδών και Σχολικών Βιβλίων». Εισήγηση με τίτλο «Κριτικές επισημάνσεις σχετικά με τη δομή και μεθοδολογία του νέου Προγράμματος Σπουδών για το μάθημα των Θρησκευτικών», Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων (ΚΕΔΕΑ) Α.Π.Θ., 17 - 19 Μαρτίου 2017.

Πανελλήνιο συνέδριο της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας υπό την αιγίδα του Υ.Π.Ε.Θ. με τίτλο «Σχολείο ανοικτό στις κοινωνικές και παιδαγωγικές προκλήσεις». Προσκεκλημένος ομιλητής με θέμα εισήγησης «Ο σύλλογος διδασκόντων ως μία λειτουργική ομάδα (συν –) εργασίας». Θεσσαλονίκη, Μάϊος 2018.

2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Θεολόγων Εκπαιδευτικών του Τμήματος Θεολογίας του Α.Π.Θ. σε συνεργασία με την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας με θέμα «Προκλήσεις και Προοπτικές της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης στο σύγχρονο σχολείο». Προσκεκλημένος ομιλητής με τίτλο εισήγησης : «Πλεονεκτήματα και ελλείψεις του νέου Προγράμματος Σπουδών για το μάθημα των Θρησκευτικών». Θεσσαλονίκη, Σεπτέμβριος 2018.

Ημερίδα με θέμα «Εκπαίδευση επιμορφωτών Β' επιπέδου ΤΠΕ στα πανεπιστημιακά κέντρα επιμόρφωσης (ΠΑΚΕ)», εισήγηση με τίτλο: «Φιλολογοί στον υπολογιστή; Η επίκαιρη απάντηση των επιμορφούμενων στο πλαίσιο του ΠΑΚΕ», Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη Σεπτέμβριος 2019.

Παιδαγωγική ημερίδα με θέμα: «Βελτίωση των ανθρώπινων σχέσεων στο σύγχρονο σχολείο: Προκλήσεις στη θεωρία και στην πράξη» που διοργάνωσε το Εργαστήριο Μικροδιδασκαλίας

του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, η Διοικούσα Επιτροπή του Παραρτήματος Μακεδονίας της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος και η Περιφέρεια Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας. Τίτλος εισήγησής μου: «Ο παραμελημένος τομέας κοινωνικο-συναισθηματικής ανάπτυξης του έλληνα μαθητή». Αίθουσα Τελετών της Παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, Οκτώβριος 2019.

3ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ): Ανοικτοί Εκπαιδευτικοί Πόροι και Ηλεκτρονική Μάθηση. Εισήγηση σε συνεργασία με Ν. Μουράτογλου και Α. Μπίκου με τίτλο «Βλέποντας μέσα και πίσω από τα πρακτικά των συνεδρίων της ΕΤΠΕ: μία υπολογιστική γλωσσική προσέγγιση». Φλώρινα (Online) 3-4/10/2020.

6ο Διεθνές Συνέδριο της Επιστημονικής Ένωσης για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας (ΕΕΠΕΚ). Εισήγηση σε συνεργασία με Ε. Δελημπέη & Η. Καρακατσάνη «Μια μουσική παρέμβαση με αυτοσχέδια μουσικά όργανα και επαναχρησιμοποιημένα αντικείμενα στην εξ αποστάσεως ασύγχρονη εκπαίδευση». Λάρισα, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Οκτώβριος 16 – 18 /2020

12ο Πανελλήνιο και Διεθνές Συνέδριο «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης των τεχνολογιών της Πληροφορίας και των επικοινωνιών στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ). Εισήγηση σε συνεργασία με Κ. Διαμαντή «Απόφοιτοι του Β' Επιπέδου Επιμόρφωσης στις ΤΠΕ: αξιοποιούν τα ψηφιακά μέσα στην εκπαιδευτική πράξη;». Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα 14 – 16/5/2021

12ο Πανελλήνιο και Διεθνές Συνέδριο «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης των τεχνολογιών της Πληροφορίας και των επικοινωνιών στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ). Εισήγηση σε συνεργασία με Mouratoglou, N., Agaroglou, Th., Bikos, K. & Tsioumis, K. "Exploring the Social Representations of Roma in Online Hate Speech: findings from a preliminary study" . Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα 14 – 16/5/2021

5. Διοικητικό έργο – Συμμετοχή σε επιτροπές

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 1991/92 μέχρι και 1994/95 χρημάτισα εκπρόσωπος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας στη Σύγκλητο του Α.Π.Θ..

Από το ακαδημαϊκό έτος 1994/95 μέχρι το 2001/02 δραστηριοποιήθηκα ανελλιπώς τόσο ως εισηγητής θεμάτων όσο και ως βαθμολογητής στις εξετάσεις της Κ.Ε.Ε.Μ.Ε. στο Α.Π.Θ. είτε για τη μετεγγραφή φοιτητών από πανεπιστήμια του εξωτερικού είτε για τη φοίτηση πτυχιούχων Τμημάτων των Τ.Ε.Ι. σε Α.Ε.Ι.

Από τον Ιούνιο του 1995 μέχρι τον Ιούνιο του 1998 ορίστηκα από τη Γενική Συνέλευση του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας Επόπτης των Πειραματικών Σχολείων, τα οποία εντάχθηκαν στο Τμήμα.

Από το ακαδημαϊκό έτος 1999/2000 μέχρι το 2004/05 υπήρξα μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής, που υποστηρίζει το εκπαιδευτικό έργο στο Παιδικό Κέντρο του Α.Π.Θ..

Δεκέμβριος 2000: μέλος της επιστημονικής και οργανωτικής επιτροπής του διήμερου συμποσίου που διοργάνωσε το Παράρτημα Μακεδονίας της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος με θέμα «Η εφαρμογή της ομαδοκεντρικής διδασκαλίας». Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Δεκέμβριος 2000.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2000/01 μέχρι το 2005/06 υπήρξα πρόεδρος του εξεταστικού κέντρου Θεσσαλονίκης, που διεξάγει τις εξετάσεις επιλογής Δασκάλων και Νηπιαγωγών για φοίτηση διετούς μετεκπαίδευσης στα Διδασκαλεία Δασκάλων και Νηπιαγωγών του Α.Π.Θ..

Από το ακαδημαϊκό έτος 2000/01 μέχρι το 2004/05 υπήρξα εκπρόσωπος της κατεύθυνσης/ειδίκευσης «Προγραμματισμός αγωγής και εκπαίδευσης στην πρώτη παιδική ηλικία» στη Συντονιστική Επιτροπή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, αρμόδιος για το συντονισμό της λειτουργίας αυτής της κατεύθυνσης.

Ιανουάριος 2005: Μέλος της οργανωτικής επιτροπής της ημερίδας με θέμα «Η Πρακτική Άσκηση του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, 2001 – 2004: η προετοιμασία του νέου εκπαιδευτικού» του Τμήματος Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης Α.Π.Θ. με επιστημονικά υπεύθυνο τον καθηγητή κ. Δ. Γερμανό. Πύργος Παιδαγωγικού Α.Π.Θ., Ιανουάριος 2005.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2005/06 μέχρι το 2009/10 αναπληρωτής επόπτης των Πειραματικών Σχολείων της Φιλοσοφική Σχολής του Α.Π.Θ., σε συνεργασία με την επόπτρια καθηγήτρια κ. Ζ. Παπναούμ και τον αναπληρωτή επόπτη καθηγητή κ. Δ. Μαυροσκούφη.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2005 – 2006 μέχρι το 2009/10 μέλος του Κεντρικού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Εκπαιδευτικού και Διοικητικού Προσωπικού της Ειδικής Παιδαγωγικής Ακαδημίας Θεσσαλονίκης (Ε.Π.Α.Θ.).

Από το ακαδημαϊκό έτος 2005 – 2006 ορίστηκα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής συντονιστής της κατάρτισης των φοιτητών του Τμήματος στις Νέες Τεχνολογίες με τα προσφερόμενα στο πρώτο και τέταρτο εξάμηνο σπουδών εργαστήρια «Πληροφορική Ι» και «Πληροφορική ΙΙ», όπως και υπεύθυνος για τη «Νησίδα Υπολογιστών» του Τμήματος. Με αυτή μου την ιδιότητα επιφορτίστηκα να οργανώσω την ηλεκτρονική επιλογή μαθημάτων κατεύθυνσης και επιλογής.

Οκτώβριος 2006, Θεσσαλονίκη, Α.Π.Θ.: Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής σε ημερίδα με θέμα: «Διαπολιτισμική Εκπαίδευση: εκπαιδευτική πολιτική, κοινωνία, σχολείο», στο πλαίσιο του έργου «Ένταξη Παιδιών Παλιννοστούντων και Αλλοδαπών στο Σχολείο – για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο)», με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια κ. Ζ. Παπαναούμ.

Οκτώβριος 2006, Θεσσαλονίκη: Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του 5^{ου} Επιστημονικού Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ).

Νοέμβριος 2006: Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής και μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Ε΄ Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος με θέμα «Ελληνική Εκπαιδευτική και Παιδαγωγική Έρευνα», στη Θεσσαλονίκη από 24 έως 26 Νοεμβρίου 2006.

Από το Δεκέμβριο του 2006 μέχρι το Δεκέμβριο του 2010 μέλος της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Α.Π.Θ.

Από τον Ιανουάριο του 2007 μέχρι το Δεκέμβριο του 2010 διετέλεσα πρόεδρος του Παραρτήματος Μακεδονίας της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος.

Από το 2006/07 Ακαδημαϊκός Σύμβουλος του Κλάδου Παιδαγωγικής των Φιλοσοφικών Σχολών στο ΔΟΑΤΑΠ.

Οκτώβριος 2008. Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του 3^{ου} Πανελληνίου συνεδρίου της Εταιρείας Επιστημών Αγωγής Δράμας με θέμα «Ο εκπαιδευτικός και το έργο του: Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον». Δράμα, Οκτώβριος 2008.

Πρόεδρος της επιστημονικής και οργανωτικής επιτροπής του Επιστημονικού Συμποσίου στη Φιλοσοφική Σχολή Θεσσαλονίκης του Α.Π.Θ. με θέμα «Εκπαίδευση και Κοινωνία». Θεσσαλονίκη, Ιούνιος 2013.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2004/05 έως το 2013/14 υπήρξα διευθυντής στο 2^ο Περιφερειακό Επιμορφωτικό Κέντρο (ΠΕΚ) Θεσσαλονίκης. Ως διευθυντής του ήμουν υπεύθυνος για την εκπόνηση και υλοποίηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων, για την επιλογή και προετοιμασία των επιμορφωτών, για την ανάπτυξη και διάχυση του επιμορφωτικού υλικού και για την αξιολόγηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων και των επιμορφωτών του.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2011/12 και 2012/13 διετέλεσα αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2012/13 ορίστηκα διευθυντής στο «Εργαστήριο Μικροδιδασκαλίας και Νέων Μέσων» του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. , το οποίο εξακολουθώ να διευθύνω.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2013/14 διετέλεσα Διευθυντής του Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2014/15 ορίστηκα από την Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ΑΔΙΠΠΔΕ) μέλος της επιτροπής επιλογής δύο μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2014/15 και 2015/16 διετέλεσα Πρόεδρος του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2014/15 και 2015/16 διετέλεσα μέλος της Συγκλήτου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Με απόφαση της Κοσμητείας της Φιλοσοφικής Σχολής στη συνεδρίαση 216/14-12-2015 ορίστηκα επόπτης του κτιρίου της Παλαιάς Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Πρόεδρος της επιστημονικής και οργανωτικής επιτροπής του Επιστημονικού Συμποσίου στη Φιλοσοφική Σχολή Θεσσαλονίκης του Α.Π.Θ. με θέμα «Μελετήματα και ερωτήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης». Θεσσαλονίκη, Ιανουάριος 2016.

Κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2016/17 και 2017/18 διετέλεσα αναπληρωτής Πρόεδρος του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2016/17 ορίστηκα από την Κοσμητεία της Φιλοσοφικής Σχολής πρόεδρος της Επιτροπής Προγραμμάτων Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.

Μέλος της επιστημονικής επιτροπής του 1^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου του Κέντρου Έρευνας και Αξιολόγησης Σχολικών Βιβλίων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (ΚΕΑΣΒΕΠ), με θέμα «Έρευνα Προγραμμάτων Σπουδών και Σχολικών Βιβλίων», στο Κέντρο Διάδοσης Ερευνητικών Αποτελεσμάτων (ΚΕΔΕΑ) Α.Π.Θ., 17 - 19 Μαρτίου 2017.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018/19 ορίστηκα από την Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ΑΔΙΠΠΔΕ) μέλος της επιτροπής επιλογής δύο μελών του Διοικητικού της Συμβουλίου για την Δευτεροβάθμια και ενός μέλους για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

Κατά τη διετία 2018/19 – 2019/20 διετέλεσα πρόεδρος του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής και μέλος της Συγκλήτου του Α.Π.Θ.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018/19 ορίστηκα αναπληρωματικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Α.Π.Θ.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2018/19 ανέλαβα συντονιστής εκπαιδευτικού προγράμματος επιμόρφωσης επιμορφωτών Φιλολόγων και Θεολόγων στο πλαίσιο της Πράξης «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Αξιοποίηση και Εφαρμογή των Ψηφιακών Τεχνολογιών στην Διδακτική Πράξη (Επιμόρφωση Β' επιπέδου Τ.Π.Ε.)» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», ΕΣΠΑ 2014-2020, στα Πανεπιστημιακά Κέντρα Επιμόρφωσης (ΠΑΚΕ) για την εκπαίδευση επιμορφωτών Β' επιπέδου ΤΠΕ.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019/20 ορίστηκα από τον πρύτανη του Α.Π.Θ. μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Αξιοποίησης και Διαχείρισης της Περιουσίας του Α.Π.Θ.

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019/20 ορίστηκε από τον πρότανη του Α.Π.Θ. πρόεδρος του Συμβουλίου Διοίκησης του Παιδικού Κέντρου του Α.Π.Θ.

Κατά τη θητεία μου στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας, στο Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, όπως και στο Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. υπήρξα μέλος πολλών επιτροπών, όπως για την κατάρτιση και εκτύπωση του Οδηγού Σπουδών, για την εποπτεία της Βιβλιοθήκης, για τη διεξαγωγή μειοδοτικών διαγωνισμών προμήθειας υλικού, για την κατάρτιση και το συντονισμό του Προγράμματος Πρακτικών Ασκήσεων, για τη διεξαγωγή κατατακτηρίων εξετάσεων πτυχιούχων Α.Ε.Ι. και Α.Τ.Ε.Ι.

Είμαι επιπλέον μέλος της επιτροπής εξετάσεων επιλογής υποψηφίων τόσο για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τομέα Παιδαγωγικής του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, όπως και συντονιστής των εξετάσεων επιλογής υποψηφίων για την κατεύθυνση «Ψυχοπαιδαγωγικές συνιστώσες της πολυπολιτισμικότητας», στο Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Ψυχοπαιδαγωγική της Ένταξης: Ένα σχολείο για όλους», που προσφέρεται με επιστεύδον το Τμήμα Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με το Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του Α.Π.Θ. και το Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Είμαι μέλος της Π.Ε.Ε. (Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος), της ΕΤΠΕ (Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση), του Ε.Α.Ρ.Λ.Ι. (European Association for Research on Learning and Instruction), της Ο.Μ.Ε.Ρ. (Organisation Mondiale pour l' Education Prescolaire), του Συλλόγου αποφοίτων της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ο «Φιλολόγος» και της Εταιρείας Γραμμάτων και Τεχνών Φλώρινας «Εταιρία».

Μιλώ και γράφω επαρκώς τη γερμανική, αγγλική και γαλλική γλώσσα.

6. Δημοσιεύσεις

- «*Die Informationstechnologische Grundbildung als Curriculum – Problem der achtziger Jahre*». Inaugural – Dissertation zur Erlangung der Doktorwurde der Philosophischen Fakultaten der Albert – Ludwigs Universität zu Freiburg i. Breisgau, 1989, σελ. 198.
- Η εισαγωγή των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών στο σχολείο ως πρόβλημα Αναλυτικού Προγράμματος (Curriculum). Στο: «*Τεχνολογία και Εκπαίδευση*». Πρακτικά Γ' Διεθνούς Συνεδρίου. Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, 15 – 18 Οκτωβρίου 1987. Εκδ. Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, Αθήνα 1989, σσ 311 – 320.
- «*Βελτίωση των κοινωνικών σχέσεων στη σχολική τάξη. Ο κοινωνικοπαιδαγωγικός ρόλος του σχολείου*». Αθήνα: Βιβλιοεκδοτική Αναστασάκη 1990, σελ. 76.

- «*Informationstechnologische Grundbildung als Curriculum – Problem der achtziger Jahre*». Frankfurt am Main; Bern; New York; Paris: Peter Lang 1990, σελ. 197.
- «Υποκειμενικοί παράγοντες κατά την αξιολόγηση της επίδοσης των μαθητών. Στο: *Χρονικά του Πειραματικού Σχολείου του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*, Τεύχος 3, 1993, σσ 38 – 48.
- Elemente der griechischen Sprache, die beim Schreiben eine besondere Belastung verursachen. (Στοιχεία της ελληνικής γλώσσας, τα οποία προκαλούν κατά τη γραφή ιδιαίτερη επιβάρυνση) Πρακτικά του «*Special Interest Group (S.I.G.) – Writing*» Meeting at European Association for Research on Learning and Instruction (E.A.R.L.I.), Utrecht 1994, σσ 20 – 22.
- Η Παιδαγωγική Επιστήμη στην Ελλάδα: μια προσπάθεια αναδρομής στην πορεία εξέλιξης της και καταγραφής τάσεων. Στο: *Το Σχολείο και το Σπίτι*, Τεύχος 8, 1995, σσ 473 – 479.
- *Εκπαιδευτικοί και ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Στάσεις ελλήνων εκπαιδευτικών απέναντι στην εισαγωγή ηλεκτρονικών υπολογιστών στη γενική εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη 1995 (Επανέκδοση 2006), σελ. 140.
- Difficultés de la morphologie du grec modern écrit. (Μορφολογικές δυσκολίες της Γραπτής Νέας Ελληνικής). Σε συνεργασία με τον κ. Σ. Χατζησαββίδη – Πρακτικά S.I.G. – *Writing Meeting at E.A.R.L.I.*, Barcelona 1996, σσ. 34 – 36.
- Ηλικία και κριτήρια κοινωνιομετρικών επιλογών. (Σε συνεργασία με τον κ. Α. Γρηγοριάδη). Στο: *Παιδαγωγικό Δελτίο «Μακεδόν»*, Τεύχος 4, 1997 – 1998, σσ. 89 – 99.
- Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής Επιστήμης και ο ρόλος της στην εκπαίδευση των Ελλήνων εκπαιδευτικών. Στο: «*Παιδαγωγική Επιθεώρηση*», Τεύχος 27, 1998, σσ. 71 – 96.
- Προβλήματα και προοπτικές των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Στο: «*Νέα Παιδεία*», Τεύχος 85, 1998, σσ. 73 – 82.
- Η προβληματική της εισαγωγής νέων περιεχομένων στο Αναλυτικό Πρόγραμμα με αφορμή τις Νέες Τεχνολογίες. (Σε συνεργασία με τον κ. Κ. Μακρόπουλο). Στο: Α. Τζιμογιάννης (Επιμ.), *Πρακτικά της 1^{ης} Πανηπειρωτικής Ημερίδας Συλλόγων Καθηγητών Πληροφορικής Ηπείρου*, Ιωάννινα, Νοέμβριος 1998, σσ. 147 – 152.
- Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο και κοινωνιομετρικές επιλογές παιδιών της προσχολικής ηλικίας. Στο: «*Ερευνώντας τον Κόσμο του Παιδιού (Ο.Μ.Ε.Ρ.)*», Τεύχος 4, 2000, σσ. 22 – 33.
- Einstellungen griechischer Lehramtsstudenten/innen gegenüber der Einführung von Computern in die Allgemeinbildung (Στάσεις ελλήνων υποψηφίων εκπαιδευτικών απέναντι στην εισαγωγή των υπολογιστών στη γενική εκπαίδευση). Στο: «*Unterrichtswissenschaft*», Nr 2/2000, σσ. 175 – 191.
- Η διδασκαλία ως πεδίο επίλυσης προβλημάτων. Στο: Δ. Χατζηδήμου (Επιμ.): *Παιδαγωγική και Εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 2001, σσ. 69 – 77.
- Κοινωνικές σχέσεις σε πολυπολιτισμικές τάξεις Νηπιαγωγείων (σε συνεργασία με τους κ.κ. Κ. Τσιούμη και Α. Γρηγοριάδη). Στο: Α. Παπάς et al. (Επιμ.), *Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ατραπός, 2000, σσ. 864 – 887.
- Η κοινωνική θέση παιδιών με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες στην ομάδα της τάξης. Στο: «*Διαπολιτισμική Εκπαίδευση. Ομάδες με Πολιτισμικές Ιδιαιτερότητες*». (Οι Φίλοι του

- Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη), Θεσσαλονίκη, 2001, σσ. 37 – 39, και στην αγγλική: «The social position within the class group of children with distinctive cultural identities» σσ. 108 – 110.
- Προβλήματα ανάπτυξης της Παιδαγωγικής Επιστήμης στην Ελλάδα μέσα από το παράδειγμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ.. Στο: Δ. Χατζηδήμου, Ε. Ταρατόρη. Μ. Κουγιουρούκη (Επιμ.): «*Η εξέλιξη της Παιδαγωγικής Επιστήμης στην Ελλάδα τα τελευταία 50 χρόνια*». Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη, 2003, σσ. 307 – 318.
  - Πολιτισμικές ιδιαιτερότητες και κοινωνικές σχέσεις παιδιών προσχολικής ηλικίας. (Σε συνεργασία με τους κ.κ. Κ. Τσιούμη, Α. Γρηγοριάδη). Στο: Ε. Κούρτη (Επιμ.): «*Η Έρευνα στην Προσχολική Εκπαίδευση. Ψυχολογικές και Κοινωνικές Προσεγγίσεις*». Τόμος Β', Αθήνα: Τυπωθήτω, 2002, σσ. 275 – 289.
  - Ψυχολογικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη εποπτικών μέσων διδασκαλίας. Στο: Μ. Τσιτουρίδου (Επιμ.): «*Οι Φυσικές Επιστήμες και οι Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση Παιδιών Προσχολικής ηλικίας*». Θεσσαλονίκη: Εκδ. Τζιόλα, 2003, σσ. 231 – 240.
  - Όψεις του Αναλυτικού Προγράμματος στο πλαίσιο της διαθεματικής προσέγγισης. Στο: Δ. Γερμανός, Κ. Μπίκος, Μ. Μπιρμπίλη, Κ. Μπότσογλου και Ε. Παναγιωτίδου (Επιμ.), *Η Διαθεματική Προσέγγιση της Διδασκαλίας και της Μάθησης στην Προσχολική και την Πρώτη Σχολική Ηλικία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (2004), σσ. 52 – 59.
  - *Κοινωνικές σχέσεις και αλληλεπίδραση στη σχολική τάξη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (2004), (Επανεκδοση Θεσσαλονίκη: Ζυγός 2011), σελίδες 239.
  - Κοινωνική μάθηση και ολοήμερο σχολείο. Στο: Θ. Γούπος & Α. Μηνάς, «*Κεντρικό επιμορφωτικό σεμινάριο στελεχών της εκπαίδευσης – Το ολοήμερο σχολείο*». ΥΠΕΠΘ, Ενιαίος διοικητικός τομέας σπουδών, επιμόρφωσης και καινοτομιών. Θεσσαλονίκη 2006, σσ. 38 – 47.
  - Αξιολόγηση της εισαγωγικής επιμόρφωσης εκπαιδευτικών: μία πιλοτική έρευνα σε σχέση με την αυτό – αποτελεσματικότητα. (σε συνεργασία με τους κ.κ. Ν. Τσιγγίλη και Β. Γραμματικόπουλο). Στο: Δ. Χατζηδήμου, Κ. Μπίκος, Π. Στραβάκου & Κ. Χατζηδήμου. (Επιμ.), «*5^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα*», Τόμ. Β', Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη (2006), σσ. 49 – 56.
  - Κοινωνική μάθηση. Στο: Π. Ξωχέλλης (Επιμ) (2007), *Λεξικό της Παιδαγωγικής*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη σελ. 368 – 371
  - Κυβερνητική (στην εκπαίδευση). Στο: Π. Ξωχέλλης (Επιμ) (2007), *Λεξικό της Παιδαγωγικής*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη σελ. 395 – 398
  - Σχολική τάξη. Στο: Π. Ξωχέλλης (Επιμ) (2007), *Λεξικό της Παιδαγωγικής*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη σελ. 678 – 681
  - Κοινωνικές σχέσεις στην τάξη, εφήβων με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. Στο: Ζ. Παπαναούμ & Δ. Μαυροσκούφης (Επιμ), *Οδηγός επιμόρφωσης. Διαπολιτισμική εκπαίδευση*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ (2008), σελ. 89 – 110
  - Ο ρόλος των βασικών ψυχολογικών αναγκών στη διαμόρφωση των κινήτρων για συμμετοχή σε εξωσχολικές αθλητικές δραστηριότητες. (Σε συνεργασία με Σ.

- Κοκκινόπουλο Β. Μπαρκοΰκη και Χ.Τσορμπατζούδη). *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, Τεύχ. 49, 2010, σελ. 81 – 96.
- Information and Communication Technologies (ICT) in the Greek Educational Setting. In : R. Penkova, V. Mircheva, N. Tsvetkova & M. Legurska (Eds), *ICT in the Education of the Balkan Countries*, Varna:BASOPED, 2010, pp 28 – 34
  - Differentiation and ICT: webquests in Greek Schools. (Διαφοροποίηση της διδασκαλίας και ΤΠΕ: ιστοεξερευνησεις σε ελληνικά σχολεία). In : R. Penkova, V. Mircheva, N. Tsvetkova & M. Legurska (Eds), *ICT in the Education of the Balkan Countries*, Varna:BASOPED, 2010, pp 357 – 362
  - Η κοινωνικοποιητική λειτουργία του σχολείου και η διεύρυνση του σχολικού χρόνου Κοινωνική μάθηση και ολοήμερο σχολείο. Στο: *Κίνητρο*, Τεύχ.11, 2010, σσ. 7 - 28
  - Το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) για το νηπιαγωγείο και τη γλωσσική αγωγή των νηπίων: μια εμπειρική διερεύνηση. (Σε συνεργασία με τον κ. Κ. Χατζηδημού). *Νέα Παιδεία*, Τεύχ 137, 2011, σσ 43 – 64
  - Εκπαιδευτικοί και ΤΠΕ: διευκολυντές και εμπόδια στη χρήση ψηφιακών εφαρμογών στη σχολική τάξη. (Σε συνεργασία με τον κ. Μ. Τζιφόπουλο). Στο «*Πρακτικά 2^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της ΕΤΠΕ: Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στη εκπαιδευτική διαδικασία*». Πανεπιστήμιο Πάτρας, Απρίλιος 2011, σελ. 585 – 560
  - Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας: ενεργοποίηση του συλλόγου διδασκόντων μέσα από το ανοικτό και καινοτόμο πρόγραμμα σπουδών. Στο: Γ. Παπαδάκης & Ν. Χανιωτάκης (Επιμ) (2011), *Εκπαίδευση – Κοινωνία & Πολιτική*. Αθήνα: Πεδίο, σελ 916 – 931
  - The effect of an introductory training program on teachers' efficacy beliefs (Η επίδραση της εισαγωγικής επιμόρφωσης στις αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για την αυτοαποτελεσματικότητά τους – Σε συνεργασία με τους κκ Ν. Τσιγγίλη και Β. Γραμματικόπουλο). *International Journal of Humanities and Social Science*, Vol1, No 14, 2011, pp 37 - 41
  - *Ζητήματα Παιδαγωγικής που θέτουν οι Τεχνολογίες της Επικοινωνίας και των Πληροφοριών*. Θεσσαλονίκη: Ζυγός 2011, σελ 280
  - Νέες Τεχνολογίες και Δια βίου Εκπαίδευση. Στο: Μ. Πλατσίδου & Β. Δαγδιλέλης (Επιμ) (2011), Συλλογή εργασιών για τη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα και το πλαίσιο της προς τιμήν του καθηγητή Αχιλλέα Καψάλη. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σελ. 107 - 116
  - Στρατηγικές για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Πρακτικής Άσκησης. Στο: Β. Οικονομίδης (Επιμ) (2011), *Εκπαίδευση & Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών*. Θεωρητικές και Ερευνητικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Πεδίο, σσ. 472 - 482
  - Ακαδημαϊκές και έξω – ακαδημαϊκές πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού υποψηφίων φιλολόγων. (σε συνεργασία με τον κ. Μ. Τζιφόπουλο). Στο: Κ. Μαλαφάντης, Ν. Ανδρεαδάκης, Δ. Καραγιώργος, Κ. Μανωλίτσης, Β. Οικονομίδης (Επιμ), (2011), *Πρακτικά του 7^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, με θέμα «Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα*». Αθήνα: Διάδραση, σσ 335 - 346.

- Moral Judgments of Sociometrically Neglected Children Concerning Their Bullying Experiences in the First Grade. *International Journal of Humanities and Social Science Vol. 2 No. 9; May 2012 pp23 – 33*
- Η επαγγελματική ανάπτυξη των σύγχρονων εκπαιδευτικών: Μοντέλο εφαρμογής της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης στη διαπολιτισμική εκπαίδευση. (Σε συνεργασία με τον κ. Μ. Τζιφόπουλο). Στο: Α. Λιοναράκης (Επιμ.), (2013), *Πρακτικά του 7ου Συνεδρίου για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση «Μεθοδολογίες Μάθησης»*. Αθήνα: Εκδόσεις του Ελληνικού Δικτύου για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, σσ. 60 – 77
- Grammatikopoulos, V., Tsigilis, N., Gregoriadis, A., Bikos, K. (2013). Evaluating an induction training program for Greek teachers using an adjusted level model approach. *Studies in Educational Evaluation, 39*, 225-231.
- Η εκπαίδευση στην κοινωνία της ψηφιακής τεχνολογίας. Πρακτικά του Επιστημονικού Συμποσίου «Εκπαίδευση και Κοινωνία», Ιούλιος 2013, Ψηφιακή Συνεδριοθήκη Α.Π.Θ., <http://conferences.lib.auth.gr/kelp/>
- Η εξ αποστάσεως/ηλεκτρονική επιμόρφωση εκπαιδευτικών: μια καινοτομία που ανταποκρίνεται στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή. Στο Ζ. Παπαναούμ & Μ. Λιακοπούλου (Επιμ.) (2014), *Υποστηρίζοντας την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών*. Αθήνα: Υ.ΠΑΙ.Θ., σσ. 94 – 124
- Η διεπιστημονικότητα στην εκπαιδευτική πράξη. Στο: *Culture and Research, 4* (2015), pp. 55 – 64
- Αγώνες για Έναν Ανθρωπινότερο Κόσμο: Από τους Αγωνιστές και τους Μάρτυρες στους Χριστιανούς του Σήμερα: Εκπαιδευτικό Σενάριο με Αξιοποίηση των ΤΠΕ (σε συνεργασία με Α. Κουκίδου και Β. Μητροπούλου). Στο: Β.Δαγδιλέλης, Α. Λαδιάς, Κ. Μπίκος, Ε. Ντρενογιάννη, Μ. Τσιτουρίδου (επιμ.), (2015) *Πρακτικά Εργασιών 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»* της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης & Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, <http://etpe2015.web.auth.gr/etpe2015/el>
- Κατάκτηση Ψηφιακού Γραμματισμού στις Α΄ και Β΄ Τάξεις του Δημοτικού Σχολείου. (σε συνεργασία με Σ. Μουστάκα). Στο: Β.Δαγδιλέλης, Α. Λαδιάς, Κ. Μπίκος, Ε. Ντρενογιάννη, Μ. Τσιτουρίδου (επιμ.), (2015) *Πρακτικά Εργασιών 4ου Πανελληνίου Συνεδρίου «Ένταξη των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία»* της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης ΤΠΕ στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης & Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, <http://etpe2015.web.auth.gr/etpe2015/el>
- Σύγχρονες επιμορφωτικές λύσεις: εξ αποστάσεως/ηλεκτρονική υποστήριξη της έρευνας δράσης. Στο: Κ. Μπίκος & Ε. Ταρατόρη (Επιμ.) (2015), *Μελετήματα και Ερωτήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε., σσ. 441 – 452
- Επιτεύγματα της εφηβικής ηλικίας: ανάπτυξη πολιτικής σκέψης και ολοκλήρωση της εικόνας του «Εγώ». Στο: Χοντολίδου, Ε., Τσοκαλίδου, Ρ., Τεντολούρης, Φ., Κυρίδης, Α. & Βακαλόπουλος, Κ. (Επιμ.) (2016), *Μνήμη Σωφρόνη Χατζησαββίδη*. Γλωσσολογικές και Παιδαγωγικές Προσεγγίσεις. Αθήνα: Gutenberg, σελ. 572 – 587

- Εκπαιδεύονται οι σύγχρονοι νηπιαγωγοί με τις ΤΠΕ; Τα Προγράμματα Σπουδών των Τμημάτων Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στην Ελλάδα. (Σε συνεργασία με τον Δρ Μ. Τζιφόπουλο) Στο: *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, Τόμ 33, Τεύχ 61/2016 σσ. 133 – 153
- Κοινωνία της «γνώσης και της πληροφορίας» και Εκπαίδευση. Στο: Κ. Μπίκος & Δ. Σταμοβλάσης (Επιμ.), *Κοινωνία και Εκπαίδευση*, Θεσσαλονίκη: Ζυγός, 2017, σσ. 213 - 230
- Bikos, K., Stamonvlasis, D., & Tzifopoulos, M. (2018). Dimensions of digital divide and relationships with social factors: A study of Greek pre-service teachers. *Themes in Science and Technology*, Vol. 11, 1, pp 23 – 34
- «Τα παιδιά παίζει;»: Απόψεις νηπιαγωγών για την αξιοποίηση των ψηφιακών παιχνιδιών στην προσχολική εκπαίδευση. (Σε συνεργασία με τον Δρ Μ. Τζιφόπουλο). Στο: *Μέντορας*, Τεύχ. 17 -18, 2019, σσ. 174 - 193
- Zioga, Ch. & Bikos, K. (2020). Collaborative writing using Google docs in primary education: development of argumentative discourse. *Turkish Online Journal of Distance Education*, Volume: 21 Number: 1, pp. 133 – 142
- Τσίκαλας, Θ., Αγγελακόπουλος, Γ., Μπίκος, Κ. & Παπαδοπούλου, Δ. (2020). Φιλικές σχέσεις παιδιών δημοτικού σχολείου με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, Τόμ. 37, Τεύχ. 69, σσ. 160 – 173
- Τζιφόπουλος, Μ. & Μπίκος, Κ. (2020). Η διεθνής συζήτηση στο πεδίο των εξωσχολικών πρακτικών ψηφιακού γραμματισμού: επιστημολογικά παραδείγματα και μεθοδολογικές προεκτάσεις. Στο Κ. Μπονίδης & Γ. Ζαρίφης (Επιμ.). *Παιδαγωγική – Επιστήμη της Αγωγής – Επιστήμες της Αγωγής. Επιστημολογικά και Μεθοδολογικά Ζητήματα*. Θεσσαλονίκη: Γράφημα, σσ. 438 - 453
- Σαρρή, Κ. & Μπίκος, Κ. (2020). *Οδηγός για την εκπαιδευτική αξιοποίηση του βιβλίου «Ο κόσμος από την αρχή»*. Αθήνα: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) & UNICEF, σελίδες 71
- Mouratoglou, N., Agaroglou, T., Bikos, K. & Tsioumis, K. (2020). Hindering democratic citizenship fulfillment: the case of online hate speech against Roma youth in Greece. 3rd joint CiCea/CitizED Conference 2020 Young People's Citizenship and Education: Building Collaborations in Communities, 14-16 May, York, UK.
- Δελημπέη, Ε, Καρακατσάνη, Η. & Μπίκος, Κ. (2020). Μια μουσική παρέμβαση με αυτοσχέδια μουσικά όργανα και επαναχρησιμοποιημένα αντικείμενα στην εξ αποστάσεως ασύγχρονη εκπαίδευση. Στο: Πρακτικά του 6^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου της Επιστημονικής Ένωσης για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας (ΕΕΠΕΚ), σσ. 360 - 369
- Μουράτογλου, Ν., Μπίκου, Α. & Μπίκος, Κ. (2021) Ψηφιακή κειμενική ανάλυση γλωσσικών πόρων με τη χρήση των Voyant Tools: η περίπτωση των πρακτικών της ΕΤΠΕ.

Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση, (special issue), Τόμ 14 (1)

- Diamantis, K., Bikos, K. & Koupidis (2021) The use of response systems in Higher Education during the Covid-19 pandemic period. Στο: *Themes in eLearning*, Vol. 14, pp 28 – 40
- Διαμαντής, Κ. & Μπίκος, Κ. (2021). Απόφοιτοι του Β΄ Επιπέδου Επιμόρφωσης στις ΤΠΕ: αξιοποιούν τα ψηφιακά μέσα στην εκπαιδευτική πράξη;. Στο: Θαρρενός Μπράτισης (Επιμ.), *Πρακτικά του 12ου Πανελληνίου και Διεθνούς Συνεδρίου «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης των τεχνολογιών της Πληροφορίας και των επικοινωνιών στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ)*, σσ. 252 – 260
- Mouratoglou, N., Agaroglou, Th., Bikos, K. & Tsioumis, K. (2021). Exploring the Social Representations of Roma in Online Hate Speech: findings from a preliminary study. Στο: Θαρρενός Μπράτισης (Επιμ.), *Πρακτικά του 12ου Πανελληνίου και Διεθνούς Συνεδρίου «Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση» της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης των τεχνολογιών της Πληροφορίας και των επικοινωνιών στην Εκπαίδευση (ΕΤΠΕ)*, σσ. 180 – 188

-

Πανεπιστημιακές σημειώσεις

- Παρατήρηση του χώρου και των διαδικασιών της Προσχολικής Αγωγής. Σημειώσεις για την Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική Ι. (2002). Θεσσαλονίκη: Τμήμα Εκδόσεων του Α.Π.Θ., σελίδες 69
- Προγραμματισμός και Οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην Προσχολική Αγωγή. Σημειώσεις για την Εφαρμοσμένη Προσχολική Παιδαγωγική ΙΙ, (2003). Θεσσαλονίκη: Τμήμα Εκδόσεων του Α.Π.Θ., σελίδες 32

Επιμέλεια - Μετάφραση

- Το άρθρο του καθηγητή του Φράϊμπουργκ της Γερμανίας κ. Gunther Eigler «Εκπαίδευση εκπαιδευτών : αυτόνομα οργανωμένη μάθηση με τη βοήθεια των Νέων Μέσων». Στο *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, Τεύχ. 19, 1993, σσ 221 - 238

Προσωπικά στοιχεία Κωνσταντίνος Μπίκος Καθηγητής

Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής, Α.Π.Θ.

Τηλ/φαξ:2310997385 - 997386

e-mail: bikos@edlit.auth.gr

